

V Ljubljani, v četrtek, dne 25. decembra 1913.

Leto III.

Posamezna številka 22 vinarjev.

Uredništvo in upravnništvo: Francišanska ulica šte. 10.

Naročnina za dijake in vojake 8 kron.

Štev. 52.

Prusaki v Savernah delajo red: Črevljarski vajenec je počastil lajtnanta, pl. Forstnerja, ki je psoval Alžačane, s prilikom: „Vsr... è!“ Iz vojašnice je zato pridrla 130 vojakov, ki so med grmenjem bobnov in z nasajenimi bajoneti zgrabili trideset oseb, moških, žensk in otrok. Zločinski črevljarski vajenec pa je ušel!

Slovenskemu občinstvu!

Z novim letom stopimo v IV. leto. Pesimistična bojazen, ki je navdajala naše prijatelje, in škodoželjnost, ki je polnila naše sovražnike, se ni izpolnila: **Slovenski Ilustrovani Tednik**, edini časopis te vrste med Slovenci, se ni le vzdržal, nego je tudi vztrajno napredoval, se dvigal in lepo rasel ter se popolnjeval od številke do številke. Lahko se ponašamo s **Slovenskim Ilustrovanim Tednikom**, saj imamo v njem novega čilega boritelja za razširjenje in poglobljenje kulture, umstvenega napredka in moderne izobrazbe. Po številu življenja sposobnih časopisov merijo dandanes višino narodove prosvete, in gotovo je, da govori število časopisov v prilog Slovencev. Naraščanje naročnikov pa je merilo priljubljenosti in potrebe dotičnega časopisa. **Slovenski Ilustrovani Tednik** stremi od svojega početka za tem, da podaja Slovincem zdravo, pošteno, vseskozi dostojno berilo, ki more biti narodu le v korist. Naš list naj bi bil predvsem nekaka kronika najvažnejših, najzanimivejših dogodkov, ki jih mora znati in vedeti vsak izobraženec, v drugi vrsti naj bi podajal dobro leposlovje, zasledoval vse pomembnejše politične svetovne čine ter opozarjal na vse večje pridobitve na polju umetnosti, znanstva, tehnike, naravoslovja i. dr. panog človeškega umstvenega delovanja. Skratka, naš list naj bi vsestransko bogatil narodovo znanje o vsemiru in slovenski domovini. Vzvišen nad dnevno strankarsko politiko, bo služil Slovenski Ilustrovani Tednik le splošnemu napredku in splošni kulturi. S tem programom hočemo dvigniti naš list po svoji moči do resnično moderne, času odgovarjajoče višine.

Možno pa nam bo to seveda le, če se število naših naročnikov pomnoži, ker jasno je, da brez trdne gnotne podlage ne zmoremo večjih troškov za tisk, ilustracije in nagrade sotrudnikom najboljše vrste. Da odpomoremo pomanjkanju prostora za gradivo in slike, hočemo po Novem letu izdajati **Slovenski Ilustrovani Tednik** stalno vsaj na 16 straneh ter prinašati še več, večjih in še boljših slik ko doslej. S tem hočemo izriniti iz slovenske hiše židovske, Slovanom dosledno sovražne časopise ter podajati rojakom lep, izborno založen domač tednik, ki bo smel ležati v vsaki slovenski hiši brez pohujšanja.

Apeliramo pa na naše prijatelje, da nas podpirajo z dopisi in fotografijami o vseh splošno zanimivih dogodkih ter da širijo naš list v vseh narodovih slojih in krogih. Naj bi ne bilo slovenskega doma, slovenskega društva, slovenske kavarne in gostilne brez našega Slovenskega Ilustrovanega Tednika! V izobraževalnem-kulturnem delu je moč, napredek in zmaga!

Slovenski Ilustrovani Tednik je edini vseslovenski list te vrste! Naročite se nanj in razširjajte ga!

Slovenski Ilustrovani Tednik stane

	za Avstro-Ogrsko	za Nemčijo	za Ameriko	za ostalo inozemstvo
celoletno	10.— K	12.— M	3.25 dol.	16.80 fr.
polletno	5.— K	6.— M	1.63 dol.	8.40 fr.
četrtletno	2.50 K	3.— M	0.82 dol.	4.20 fr.
mesečno	0.90 K	1.— M	0.28 dol.	1.30 fr.

Za dijake in vojake v Avstro-Ogrskem za celo leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K, mesečno pa 70 vinarjev.

Kdor plača celoletno naročnino za leto 1914 naprej dobi kot posebno nagrado knjigo: Milan Plut „Po macedonskem bojišču“ zastonj in poštine prosto.

Vsem čitateljem naznanjamo, veselo vest, da je pasivna resistenca stavcev in strojnikov v Učiteljski tiskarni končana in da ne bo štrajka. Redno delo se je zopet pričelo, ker je Učiteljska tiskarna ugodila zahtevam svojih uslužbencev. Zaradi pasivne resistence je v tiskarni zaostalo mnogo nujnega dela; zato nam ni mogla natisniti božične številke tako obsežne, kakor smo želeli in odložiti smo morali mnogo že pripravljenega gradiva. Veseli pa smo in z nami gotovo tudi naši čitatelji, da smo mogli izdati božično številko vsaj v tem obsegu. Zamujeno nadomestimo v prihodnjih številkah.

Odslej bo „Slovenski Ilustrovani Tednik“, zopet redno izhajal ter prosimo, da nam ostanete zvesti vsi dosedanji naročniki.

Pridobite nam še mnogo novih! Potrudili se bomo, da podamo našim čitateljem kolikor možno največ in najboljšega gradiva; vsak prijatelj „Slovenskega Ilustrovanega Tednika“ pa se naj potruži, da mu pridobi koliker mogoče največ novih naročnikov in čitateljev.

Izdaja „Slovenskega Ilustrovanega Tednika“ št. 49 na finem krednem papirju za umetni tisk je bila vsem zelo všeč in mnogi so poprašali, če bi ne hoteli stalno izdajati svojega lista poleg navadne izdaje tudi na takem finem papirju. Z velikim veseljem ustrezemo takim naročilom, a ker je takšen papir zelo drag, stane „Slovenski Ilustrovani Tednik“ tiskan na fin kredni papir celoletno 18 K, polletno 9 K, četrtletno 4.50 K. Kdor želi naročiti to fino izdajo „Tednika“, naj pošlje takoj naročnino, da vemo določiti, koliko izvodov naj tiskamo na tak papir! Naročnikom fine izdaje bomo poslali tist nezganjen.

Inteligenti, čitalnice, društva, kavarne, gostilne in dr. naročite fino izdajo „Slovenskega Ilustrovanega Tednika“!

IVAN CANKAR:

Božična zgodba.

Bilo je blizu pred božičem, ko sva govorila z znanecem o tistih genljivih, s solzami namočenih božičnih zgodbah, ki jih beremo vsako leto v svobodomiselnih in židovskih časopisih.

„Nikar me ne zasmehuj!“ le rekel znanec. „Jaz berem tiste zgodbe vse porvrsti; kolikor bolj so neslane, toliko bolj me ganejo... Nič drugače ni, kakor z onimi zaničevanji in opljuvanji šundromani. V družbi jih človek po iškarjotsko zataji, na stranišču pa jih bere. Ne pomaga nič! Saj vem, da je vse skupaj grehotna neumnost, ali človek je po svoji naturi bolj k neumnosti nagnjen nego k pameti... In še nekaj drugega je vmes, nekaj resnega. Bral sem tako bridko storijo in toliko, da se nisem razjokal. Kaj da so počeli in kako da so se ljubili v tisti bridki storiji, več ne vem. Genila me je ena sama beseda, ki jo je bil lačni študent napisal najbrž čisto ponevedoma. To je namreč vsa skrivnost teh zgodb: človeku je treba besede začetnice, treba mu je šepetalca, da začno v njegovem srcu različno govoriti stare, sladke otroške bajke. Takih besed začetnic ni v resničnem življenju, tudi v umetnosti jih ni. Resnično življenje te pobije s kolom na tla, umetnost ti razgali dušo v ogledalu. Edini šund pozna te blagoslovljene besede, ki se jih sramujeta umetnost in življenje.“

Znanec je pil v dolgih požirkih, cmokaje in z zatisnjenimi očmi; nato pa je pravil:

„Poznam božično zgodbo, ki je od kraja do konca resnična. Zato ni prava božična zgodba, ni genljiva in ne pretresljiva; treba bi bilo šele, da bi jo spretna roka lačnega študenta preustvarila v šund...“

*

Starec sedi za pečjo in čaka, da mine polnočnica. Vsakih pet minut zapoje zamolklo veliki zvon od farne cerkve svetega Pavla.

„Mislim, da so že pri povzdigovanju!“ pravi starec; skloni glavo, potrka se po prsni ter se pokriža. Noge ima preko kolen ovite z žakljevino. Pred seboj na mizi, kjer se dimi dremotna svetilka, ima tobak, pipo in steklenico žganja. Peč je še topla, v izbi pa je mraz.

Starec je zaspan in lačen. Soseba mu je bila obljubila, da mu koj po polnočnici prinese pečeno krvavico.

„Ali kedaj bodo že pri kraju!“ zavzdihne žalosten. „Zdaj so šele pri povzdigovanju in polnočnica se vleče, vleče!“

Vajen je bil samote in dolgčas mu ni bilo nikoli. Tisti večer pa ga je obšla misel, da bi ne bilo neprijetno, če bi imel poleg sebe mačka ali psa. Mlado, belo, mehkužno mačico, ki bi mu predla v naročju; ali črnega psa, ki bi dremal v klopič zvit za pečjo, ozrl se časih nanj s svetlimi očmi ter narahlo pozibal z repom.

Prizgal si je pipo, da bi ne zaspal. Vzel je poleno izpod peči in ga je skrbljivo potehtal v roki. Drva so draga in zima je dolga. Spustil je poleno na tla in se je ovil z žakljevino tesneje krog kolen. „Da bi človeka noge ubogale! Stopil bi malo in se koj ugrel!“

Potegnil je močno iz pipe, da so se mu lica globoko udrla; ali pipa je zamolklo zažujljala v cevi ter ugasnila; ker je ni maral več prižigati, jo je položil na mizo. Nato je sklenil roke v naročju, povsil glavo in zadremal.

V poldremavici so mu prihajale v dušo misli, počasi, presekomoma, posamez in v gručah, kakor hodijo ljudje od maše.

„Čudno je, o čudno, da sem tako samotno sam pod svetim Bogom! Se sneg, ta mrtvi sneg se pogovarja s solncem, jaz pa nimam s kom!“

„Kako bi zameril tebi, ti družica moja, ubožica, ki si šla tako zgodaj, šla počivat, ker si bila trudna! Štirje so te nesli, jaz sem šel za njimi in nisem nič jokal; nič nisem jokal, grešnik, le v blato sem gledal, ki se je mrežilo po cesti. Ali zdaj me vidiš, vidiš me skozi okno, saj ni zagrnjeno!“

„Kako bi zameril vam, tovariši, prijatelji moji! Segli smo si v roke, nič nismo rekli; zdavnaj je že. Koderkoli blodite, kjerkoli samujete pod snegom in križem, pozdravljeni!“

„Ali kako šele bi vam zameril, sedmeri vrabci moji?“

„Sedmero vrabcev sem imel: ko so bili godni, so srfotali bogvekam, gnezdo je veter razdejal.“

„Prvenec moj, klical sem te mnogokdaj, ali si me slišal? Pot je dolga in zamudna. Če si me slišal, ne zameri starcu,

da je nadložen in cmerav. Zdaj si gospod, nosiš črno suknjo. Oženjen si, otroke imaš, bele metulje, vesele. Nocoj ste v topli izbi, luč gori pred jaslicami, otroci kriče, ti plešeš z njimi, ziblješ jih v naročju. Rad bi vas videl, vsaj skozi ključavnico. Ne bodi hud, če ti potrka na okno ta moj spomin!“

„Drugi moj, ti si gospod še večji, roko ti poljublja; tudi jaz bi jo poljubil, da bi mogel do nje. Ali kam bi s temi bolnimi nogami?“

„Oj vsi moji, vseh sedmero! Saj vas ne vabim v gnezdo, godnih, kakor ste! Le časih bi vas rad videl, kako frfotate pod svetlim solncem. Ali, joj meni, tudi oči so mi že opešale, ne vidim tako daleč!“

„Ne zameri pa mi ti med vsemi, zadnja moja, najljubša, ne zameri mi, da sem tako sam in da bi te rad videl. Prav pohlevno pridem, prav spodobno te pozdravim... Mein Kompliment, gnädige Frau!... Le tvoje oči bi rad videl, tiste plave, le jamice v tvojih licih... saj je še vse tako, kakor je bilo, čeprav si oblečena v žido. Potrkam ti na okno prav narahlo, samo z nohtom, da se malo začudiš... tenk... tenk...“

„O Bog, hudo si udaril človeka, greš-

nika, z marsikatero boleznijo in nadlogo; najhujše pa si ga udaril s samoto!“

„Krojač sem bil, ej slab krojač, nepreudaren! Blago, kolikor mi ga je bilo dano, sem bil razrezal na sedmero kosov, za sedmero toplih sukenj; zame ni ostalo nič. Zdaj si pokrivam ta stara kolena z žakljevino... z žakljevino...“

Soseda ga je stresla za rameni, starec se je vzdramil. Na mizi je stal krožnik s prijetno dišečo pečeno krvavico.

„Kaj se vam je hudega sanjalo? Tako milo ste zdihovali, da se je človeku srce paralo!“

„Hude sanje, botra, hude sanje! Bog nas odreši takih sanj... hujše so od bolezni in hujše, mislim, od same smrti!“ —

*

Taka je bila božična zgodba, ki mi jo je pravil znanec. Ko je dovršil, je hlastno posegel po kozarcu in oči je imel nabrekle od solz; jaz pa sem se začudil.

„Ta zgodba res ni, da bi človek jokal!“

„Kaj zgodba!“ je zamahnil široko. „Saj sem rekel, da ni zgodba... čisto navadna, vsakdanja strahota je! Tisti starec je moj oče in jaz sem tretji med sedmerimi!“ —

MILAN PUGELJ;

Slovo.

Hiša je široka in nizka in zdaj, ko leži na njeni slamnati strehi debela plast belega snega, se zdi še nižja. Videti je, ko da bila zlezla v zemljo vsled svoje visoke sterosti. Okna so majhna, zid med njimi odrt in starikav, vrata zakajena in vegasta. Sled dima, ki se vije dan za dnem ob zgornjem koncu vrat iz veže pod streho in izpod nje na oglu hiše na plano, je široka in mastno črna kakor vrata sama.

Hiša je danes polna svojih ljudi. V veliki izbi s prostrano zeleno pečjo, z dolgo mizo in klopi ob steni, so se zbrali tisti, ki so zagledali v njej luč sveta. Gospodinja, siva, brezzoba starka velih in zgubanih lic, koščeni rok in drobnih vodenih oči leži na belo pregrnjeni postelji in čaka smrti. Ona ni zbolela vsled prehlada ali vsled poljubnega drugega vnanjega povoda. Življenje, utrujeno z delom, se je izrabilo v njej kakor orodje, ki je pred desetletji čvrsto opravljalo svoj posel, zdaj pa je skrhan, izžrt od nje, izbito od mnogih in silnih udarcev.

Dolga miza je belo pogrnjena in na njej stoji posoda z vinom, skleda s svinjskim mesom, načet hlebec belega kruha in suhe slive in jabolka.

Okoli matere so zbrani otroci: Hči, ki je pri njej in očetu, in sinovi, ki žive raztepeni po svetu. Vlaku, ki drči zadaj za vasjo, jih je pripeljal. Najstarejšega, Marka iz daljnega Dunaja, kjer služi v visokem uradu, največjega — Martina —, ki živi daleč ob morju, mlajšega, Franceta, ki je vojak v lepi obleki in z dolgo, svetlo sabljo, in najmlajšega, Janeza, ki je pri železnici daleč nekje na Poljskem. In Janez ima s seboj nevesto, mlado, belo in drobno, ki sije v sobi kakor pomlad, kakor grm belih rož sredi velega trsja.

Oče je nadušljiv. Zadaj za sinovi sedi na klopi, gleda v tla in sope naporno in glasno. Zlezel je na kup, hrbet se mu je upognil, prsti na rokah so se mu zvilili vsled dela in mraza in obtičali kakor krhlji oblomljenih vej. Pred njima stojte sinovi, vsi svetli, vsi gosposki, vsi močni in visoki in tik najmlajšega in najzaljšega je nevesta, vsa mlada in vsa sveža in nežna kakor snop mesečine v lepi noči.

Mati se smehlja in miga z roko hčeri, naj stopi bliže, da ji nekaj pove. Glasu

dima več, moč gine iz njenih starih prsi in samo šepet še more skozi njeno grlo.

Hči se približa, skloni se nad starko in obrne se k bratom ter jim pove, kaj je rekla mati. Vzame naj prt, je dejala, lep, bel, nedeljski prt in z njim naj pobriše klop, da bodo brez skrbi sedli nanjo njeni sinovi, ki so gospodje. In pogleda naj, če li niso noži dovolj svetli in čisti, ker se ni še nobeden dotaknil svinjine, ki je zanje pripravljena na mizl. In morda je padla v vino smet, da ga nobeden ne pije in nemara jim domači kruh ne ugaja, ko ga nihče ne pokusi.

In sinovom je težko in mučno. V prsih jih tišči, oči se jim kalé in vsi stopijo k mizi in pijo in jedo, da bi ustregli materi. A oče se opre z obema rokama ob mizo, trudoma vstane in rine molče pred enega in drugega skledo s svinjino, ogromni hlebec, posodo vina in debela rdeča jabolka.

In mati jih gleda z drobnimi vodenimi očmi in se smehlja. In zopet pokliče k sebi hčer in ji šepete na uho. Sinovi se obrnejo k njej in poslušajo sestro, kaj jim naroča po njej mati. Dala je vsem življenje in zato je naj nikoli ne zataje, naj se je nikdar in nikjer ne sramujejo, nje, preproste starke, ki jih je došla s svojim mlekom, in te skromne zemlje, ki jim je rodila sad in cvet. Ona, starka, jih je videla mnogo v življenju, ki so se sramovali materinega jezika, ki so se ognili kmetiškemu krilu in stari, žuljavi roki. Živela je dolgo in dolgo in spoznavala je take, ki jih je zamamil svet, da so utajili revno vas in svoje ubožno ljudstvo. Njeni sinovi pa naj nikoli ne store tega.

In starec-oče kima zadaj in vsi sinovi odgovarjajo šepetaje drhteče obljube. Po vrsti stopajo k njej in ji segajo v koščeno in mrzlo desnico, ki leži na odeji črna in uboga kakor bolna in oskubena žival. In slednjič pristopi nevesta, vsa mlada in lahka in vzame v roke starkino desnico kakor bolnega, temnega goloba in jo pritisne na svoja rdeča ustna, enaka listom bele mačehe. Sklone se k starki in poljubi njeno čelo in njene vele ustne.

In naenkrat starka joče. To so njene zadnje solze, drobne, kalne, ki se zadirajo v brazde in polze po njih nazaj v ušesa in zglavje. Kremži obraz in z roko išče hčer, ko je nihče več razun nje ne razume. In pripoveduje ji na uho.

— Mati, pravi hči, žele vam vsem, bratje, zdravja, žele vam vsem, bratje, sreče na zemlji in v nebesih in vas prosijo, da ne bi pozabili njihovih besed. Glej, pa so rekli tudi, vsi so mi dali roko, a nobeden ni poljubil mojega starega obraza. Ona pa, lepa kakor solnce, nevesta mojega najmlajšega je poljubila moje mrtvaško čelo in moje mrzle ustne in tudi roko mi je negovala kakor bolno žival. Naj bo zato blagoslovljena, naj bo zato priporočena Bogu in svetnikom in svetnicam božjim in devetim angelom varhom, ki bodo varovali njeno srečo.

Vsi so potrli, vsi stoje in ne morejo od težke žalosti govoriti, a nevesta zala in jasna, teče k postelji, poklekne k njej in položi lice na starkino roko.

Počasi drsa oče iz ozadja, pride do postelje in drži svečo materi ki umira.

Sinovi omahnejo po klopeh, skrijejo obraze po dlaneh in izmed prstov se dviga in širi pod nizki in s tramovi prepreženi strop votlo in hropeče vzdihovanje možkih src, ki jih stiska temna žalost.

Zunaj leze proti nizkim oknom megla in v njej tonejo debela sadovnjaka. In naenkrat ni več gozda, ki je gledal s holma v izbo, in ni več visokih snežnikov, ki so stali za njim in ni belega stolpa, hi je kazal v visoko in jasno nebo. Vso hišo je obdala megla, kakor bi jo zalilo sivo in neskočno morje, valeče se od svetov do svetov.

Oče upihne svečo in jo da hčeri, da jo nese na mizo. Starkine roke sklepa k molitvi, vtika vanje križ in jih opleta z rožnim vencem, vmes pa govori, tolažeč sebe in druge.

— Mi starci smo kakor hrošči, ki lazijo po njivah in tratih, ko gre h kraju njihov majnik. Lazijo in lazijo in tipljejo zemljo, da bi našli rahlo krtino ali mehko koreninje in zlezli tako vanjo. Tudi mi starci tipljemo zemljo, hodimo obrnjeni v tla, iščemo groba. Tu ga je našla, čemu besede.

In zdi se, kakor bi prilezla tudi megla v izbo. Zmračilo se je in iz mraka se svetlika v mrtvaškem potu ostri obraz mrtve gospodinje.

Steckenpferd-lilijnomtečno mīto

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

ZVONIMIR KOSEM:

Stari Komatar.

V globoki globeli, pod Počakovim, je stalo domovje Komatarjevih; prijetno domovje. Vseh skupaj je bilo domačih ravnost deset duš, od hlapca Lojza pa do starega Komatarja, že osivelega dedka: Oče Komatar in mati Komatarica; njuni otroci: dvajsetletna Cilka, osemnajstletna Pepca, petnajstletni Jože, desetletni Maks in petletni Ciril; povrhu še pridna dekla Majda. Kakor ločeni od vsega sveta so živeli Komatarjevi, zakaj globel, v kateri so se bili udomili njih pradedje, je bila močno globoka in komaj pristopna. Tukaj so bili v zatišju, na varnem, kakor v grobu; življenje je šlo nad globeljo svojo pot vriskaje naprej in se ni ozrlo nikdar podse v tihi grob; nobenega zvoka ni hotelo biti od tega vriskajočega življenja tudi dal na mirno, globoko dno samujočih Komatarjev... Ali kaj so se zmenili Komatarjevi za življenje tam zunaj! To jim je bila deveta briga; morda bi se bili prej zanimali za lanski sneg. Imeli so svoj tihi kotiček in zadovoljni so bili z njim, zatopljeni ne le v svojo lastno zemljo...

Ponižna, s slamo krita hiša je čepela pri Komatarjevih nekoliko na bregu, kakor stara pridna mačka, ki čaka ves dan na miši ali na krte pri kakšni krtini; na tej hiši se je razgledoval nizek, že malce nagnjen dimnik, ki je bil znotraj in zunaj ves sajast in očrnel, kakor z grehi preobložena duša nespokornika; ozka, zamrežena okna pod široko vegasto streho so zaspano mežkala, in vežna vrata, napol polomljena, so se v enomer pozibavala kakor omahujoč pijanček. Od vežnih vrat je vodila preko temnozelenega travnička močno uhojena steza do hleva samega, od hleva v vijugah do kozolca, od kozolca pa do napolrazpale kašče, kjer je imela mati Komatarica vedno toliko opravka. Kraj hleva je počivala neprijetno dišeča mlaka, ob kateri so brskale kokoši in kjer se je najraje repenčil košati petelin z leskečočim se perjem. Po sredi globeli, mimo hleva, je šumljal ozek potoček iz studenca zadaj za hišo, v gozdu; nad tem potočkom so se sklanjale stare, čmerikave vrbe tako leno, kakor da jim je dolgčas; kadar je sijalo solnce, se je žuboreča vodica lepó lesketala v zlatih žarkih, in takrat je poletel preko nje gotovo kak poreden citronček, da se je nagledal svojih rumenih kril; mnogokrat je krožil nad njo tudi kačji pastir v tako nerodnih obletih, zdaj sem, zdaj tja, nad vrhami in pod njimi, nad osvetljenimi valčki, da se je zaletel časih nehote v malega Komatarčka Cirila, ki je kaj rad brodil z zavihanimi hlačkami po plitvi strugi in iskal okroglih kamenčkov.

Zunaj kozolca, na vsaki strani pisane livade, pa so se spenjale v prožnem loku v breg do šuštečega gozda bogate njive, s širokimi brazdami ločene druga od druge; tu je šumela rumena pšenica, tam se je težko klanjala visoka rž, dalje je sivela v ravni črti, ponosno kakor siva ravan, krepka kornuza, nedaleč od nje se je zibal oves v rahli sapi... Hej, pa se je iznad drhtečega morja pšenice od časa do časa posvetila v solncu rdeča ruta, zalesketal se je srp! Brhka Komataričica Pepca žanje pšeničico; tudi Cilka že prihaja od doma, v roki srp, vihrajočo ruto okrog vratu, prsi kipeče... To je poleti veselo življenje pri Komatarjevih!...

Ob času žetve je bilo, žvenčali so med pšenico srpi, Pepca se je držala na smeh, žarel je Cilkin obraz, in mati je bila vesela in vesel se je odpravljala z vozom proti njivi oče, vriskal je pod kozolcem

Jože in Maks se je smehljalo od zadovoljnosti, — stari Komatar, sivi dedek, pa je ležal pod hruško za hišo, na mehki tratici, v ustih pipo, iz katere se je vil gost oblaček dima. Prijetno je bilo v senci pod košato hruško, in stari Komatar je bil kakor v nebesih; ali vendar so bila dedkova lica mrka, ko so se ozirale njegove oči proti polju in so poslušala ušesa radostno vriskanje mladih ljudi.

„Tudi jaz sem bil nekdan tako mlad in tako vesel!“ je presunilo starega Komatarja. „Ali vse je minilo... mladost... veselje... Zdaj so tako slabe moje noge, da ne morem dalje kakor iz hiše do te hruške. Kmalu še tako daleč ne bom več mogel; lepega dne ostanem v sobi na postelji... in potem me ponese v grob...“

Bridko se je storilo dedku, ko je tako pomislil; in vendar je premišljal še dalje, kakor na ukaz:

Trg v Betlehemu.

„Nekdan sem obdeloval tudi jaz to zemljičo domačo, pojil jo s svojo krvjo, gnojil jo s potom svojega obraza, in bil vesel, kadar je rodila obilno, ter žalosten, kadar mi je bila nehvaležna za moj trud... Zdaj je v drugih rokah; ima jo moj Blaž, in od Blaža bo kmalu prišla v Jožetove roke... Hoj, kako sem zavriskal nekdan, ko sem nalagal mlad in čil težke snopove na voz!...“

Ali kmalu je bilo žalostnih misli konec; kajti izza hleva po stezi se je bližal Cirilček, razposajenček, poniglavi vnuček.

„Ej, dedek!“

„Kaj je, Cirilček?“

„Metulja sem ujel...“

„Metulja?!... Pokaži!“ —

Skakljajočih korakov je došel Cirilček pod hruško in sedel na trato kraj dedka.

„Daj, pokaži metulja!“

„Koj pokažem!“ —

Fantiček je tiščal obedve roki tesno skupaj, kakor v molitvi.

„Kako me ščegeta!“ je pogledal deda.

„Ali je še živ?“

„Živ!“ —

In kar naenkrat je razprl Cirilček rokci; omahovaje je srfotal metulj po zraku.

„Citronček je,“ je rekel ded.

„Pa še lep!“ —

Razposajenček je bil koj spet na nogah in v teku po travniku, za izpuščenim citrončkom.

„Oha! Oha!... Stoj!...“

A metulj je bežal dalje in se ni zmenil za Cirilovo klicanje.

Ded se je nasmehnil.

„Cirilček! Nazaj pojdi, sem k meni...“

Toda fantiček deda še čul ni in je tekkel za citrončkom naprej proti kašči...

Stari Komatar je puhnil parkrat na gosto dim iz svoje pipe in se popravil nato na ležišču. V toplem vetriču so se veje na hruški zdajpazdaj zgenile, in na tla je padel zrel sad.

„Še enkrat bi bil rad otrok, še enkrat tak poniglavček kakor Cirilček!“ si je zaželel stari Komatar in gledal zadovoljno za svojim vnučkom, ki je še vedno lovil metulja na travniku. „Kako hitro tečejo leta... Kako prehitro pretečejo leta mladosti!... Tudi Cirilček bo enkrat dorastel ter naposled osivel polegal pod to-le hruško, kakor zdaj jaz...“

Iz hleva je prignal tedaj kričé hlapec Lojz z bičem v roki težka marogasta vola, da gre z njima gor na odžeto njivo po naloženi voz-

„Dí-i!... Stopita no...“

Vola sta otepala z repoma in klonila glavi pod neprijetnim jarmom, Lojz pa ju je v enomer pridno naganjal:

„Dí! Dí-i-i... Ne tako počasi...“

„Tudi jaz sem nekoč tako-le poganjal!“ se je spomnil stari Komatar in zrl za plečatim hlapcem, dokler mu ni izginil za ovinkom izpred oči.

S polja, po stezi proti domu, je prihitela nenadoma v prožni, skočni hoji Pepca po malico, da jo ponese žejnim in lačnim domačinom na njivo. Ko je šla mimo hruške, je obstala.

„Boste tudi vi pili, dedek?“

„Tudi, Pepca...“

„Kaj pa?“

„Prinesi mi polič tolkovca!“

„Pa tolkovca, dedek!...“

In Pepca je odhitela skozi odprta vrata v hišo tako poskočno kakor na ples...

„Hoj, mladost, kako si lepa!“ se je skoro nasmehnil stari Komatar. „Tudi jaz sem hodil nekdan tako plešoče... zdaj pa se počasi komaj prestopim nekaj korakov... Anka moja, kmalu bom prišel za tabo v grob...“

Pri spominu na umrlo ženo se mu je oko nehote orosilo, kakor da je temna senca pokrila njegovo dušo...

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto*

*želi vsem čitateljicam in čitateljem
uredništvo in upravništvo
„Slov. Ilustrovanega Tednika“.*

Pepca se je vrnila ročno in postavila polič s tolkovcem na tla kraj dedka.

„Tukaj . . . Zdaj pa le pijte!“ —

„Kako si pridna, Pepca . . .“

„Pridna ali nepridna . . . Zdaj moram koj nazaj na njivo, kjer me čakajo . . .“

Popravila si je jrbas na roki in izgignila tako z malico za ovinkom . . .

Stari Komatar se je dvignil na obadva komolca in se vsedel; ali težko.

„O ti presneta starost!“ Smehljaje je prijel polič v roko in ga nesel tresoč se k ustom. Kako težko sedim . . . res nisem za nikamor več kakor edinole za grob . . . ?

Napravil je par globokih požirkov, postavil polič kraj sebe in se zleknil spet nazaj na mehko trato.

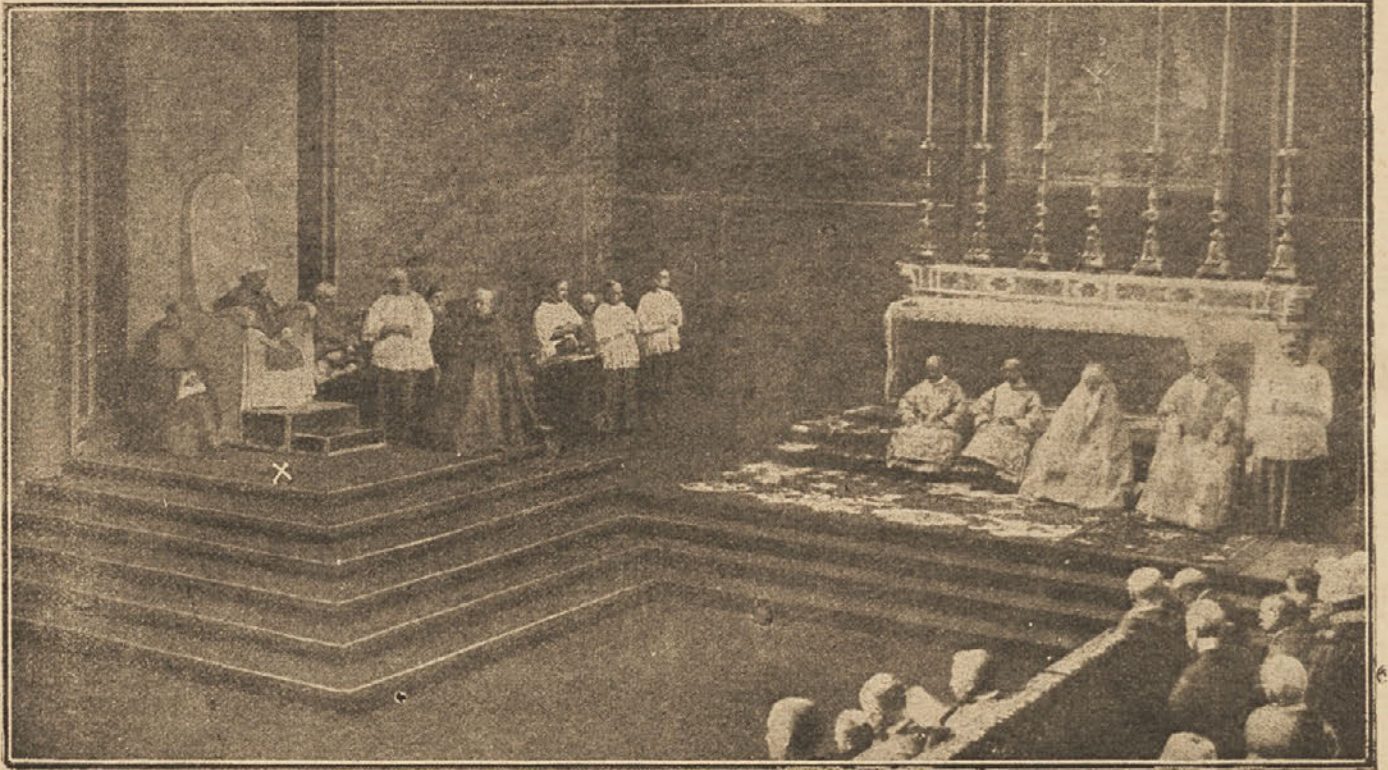
Topel veter je božal dedkova lica, ki so bila zgubancena in vela kakor preperela cunjja. Nad njim, na hruški, v gostem vejevju, so žvrgoleli svatovsko oblečeni liščki, in njihovi veseli pesmi so odgovarjali ravno tako veselo rumeni strnadi.

Cirilček se je vrnil; to pa tako nenadoma in tako polahkoma, da dedek njegovih stopinj niti čul ni. Glavo nekoliko nagnjeno, naročje polno modrih, ljubko smehljajočih se spominčic, se je pritihtapil k dedu, prav tihoma; tedaj pa je zavrisnil glasno:

„Nikar dremati, dedek!“

Počasi je odprl stari Komatar trepalnice.

„Ali si ti, „Cirilček?“

Jubilej papeža Pija X. Slavnostna maša v Sikstinski kapeli v Rimu o priliki 10 letnice papeževe izvolitve.

„Ja, sem . . .“

„Kje imaš pa citrončka?“

„Ga nisem dohitel . . . Prinesel sem spominčic . . . ali jih ne vidite? Tam pri potočku sem jih natrgal . . .“

Spet je zaprl stari Komatar trepalnice. Cirilček je pa sedel kraj njega; počasi je stresal iz naročja spominčice in potrosil ž njimi dedka od nog do glave, tako da je bil dedek namah ves moder od cvetic; tudi na obraz mu je natrosil Cirilček spominčic, na lica, na ustne, na oči in na čelo. Nato je legel še sam na tratico in je z dedkom vred sladko zadremal . . .

Polagoma se je nižalo, v globel je legal mrak; od nekod iznad gozda so se vzdignile vršaje pisane šoje in letele nizko preko sadnega drevja, nad tihim Komatarjevim domovjem, na drugo stran potočka

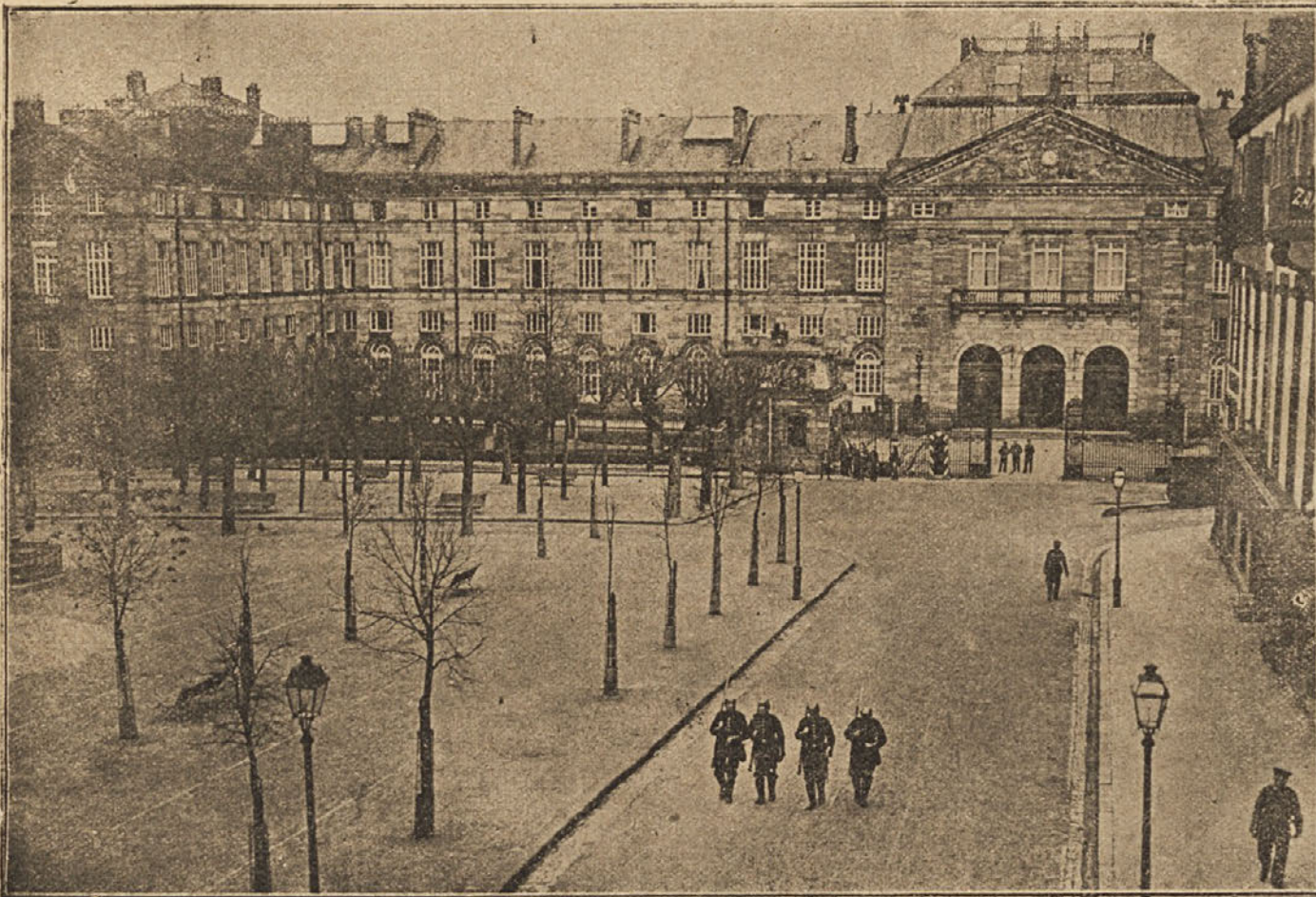
ter izginile v goščo za logom.

Še vedno so zvenčali z njive svetli srpi pridnih žanjic. Po bregu navzdol, proti domu, je peljal hlapec Lojz našeto pšenico ter zdajpazdaj glasno zavrisnil, da je napolnil ta vrisk vso globel in da se je razlegalo še daleč venkaj v mrak . . .

Naše slike.

Vladna palača v Savernah, kjer so danes vojašnice, bivše letovišče cesarja Napoleona. Poročali smo že o nečuvnem postopanju nemške ošabne soldateske v Savernah, kjer si je golobradi lajtnantek plem. Forstner predrznil zmerjati alzaški narod z najgršimi psovkami. Meščani v Savernah so protestirali, da bi jih psoval

vsak plemiški lenuh, a vojaštvo je z bajoneti naskočilo občinstvo, udrlo v hiše ter odvedlo brez preiskave več oseb, ki pri demonstracijah sploh niso bile prisotne, v ječo ali v kleti. Tam so bili vzlic silnemu mrazu zaprti vso noč. Patrulje so lovile ljudi po mestu ter se vedle uprav divjaško. A vse to zaradi oblastnosti mlečnozobega lajtnanta. Več oseb je bilo ranjenih. Polkovnik pl. Reutter je zmerjal celo župana pred magistratom. Nemški državni zbor je izrekel zaradi teh škandalov nemškemu kancelarju nezaupnico ter je ostro grajal vojaško predrznost. Med po krivem aretiranimi Savernčani sta bila tudi sodnijska svetnika Kalisch in Beelmans ter trije člani občinskega sveta. Vsa Nemčija se

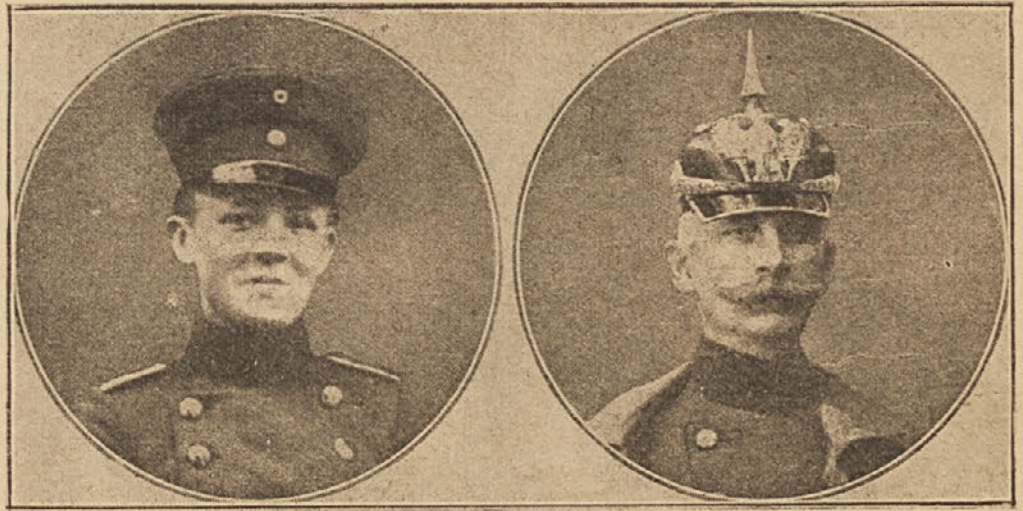

Vladna palača v Savernah, kjer so danes vojašnice, bivše letovišče cesarja Napoleona III.

je dvignila proti nasilnemu polku v Savernah, zato je nemški cesar ta čudni polk nemudoma poslal drugam ter je več častnikov kaznoval. V Avstriji je kaj takega seveda nemogoče. To smo videli v Ljubljani v septemberskih dneh. O dogodkih v Savernah prinašamo po fotografijah 4 slike.

Betlehem, rojstni kraj Jezusa Kristusa, je najzanimivejši cilj vseh popotnikov po Palestini. Betlehem pomenja „hišo kruha“ in leži nekako 7 km od Jeruzalema. Danes je Betlehem prijazno mesto z 10.000 prebivalci, skoraj samimi Arabci krščanske vere, ki zemljo pridno obdelujejo. Velika Marijina cerkev nad rojstno jamo Kristusovo je bila sezidana baje že v dobi rimskega cesarja Justinijana ali Konstantina.

Najhitrejša letalo. Prirojeni talent, s katerim nadkriljujejo Francozi vse druge narode v osvajanju zračnega carstva, se ne razodeva le v vedno novih uspehih letalcev, marveč tudi v neumornem napredovanju konstrukterjev. Iz ene najodličnejših francoskih tovaren za letala je izšel tudi „jekleni ptič“, ki ga kaže da-

K dogodkom v Savernah: Povzročitelj afere poročnik pl. Forstner. — Polkovnik pl. Reutter.

sedanje svetovne razstave, dasi bo v prvi vrsti razstava ameriškega značaja. San Francisco je najvažnejša luka zahodne obale Severne Amerike, kjer pristajajo tudi največje ladje. Tam, kjer je stalo še leta

in rimski stavbni slog posebno priljubljen. Tudi veličastna svetovna razstava v San Franciscu, ki se je udeležila ne le skoraj vse ameriške, nego tudi nekatere evropske in azijske države, bo imela po svojih stak bah največ staroklasični slog.

Jubilej Nj. Svetosti Pija X. Minilo je pravkar deset let, odkar je sledil Pij X. Levu XIII. na prestolu sv. Petra. Naša slika predstavlja moment iz zahvalne maše v sloveči Sikstinski kapeli. Upajmo, da učaka ta skromni, vselej po pravem krščanstvu stremeči duševni vladar katoličanstva še mnog jubilej!

Dover je najvažnejša angleška vojna in trgovska luka, ki leži ravno nasproti francoski vojni luki Calais. Oddaljeni sta si le poldrugo uro. Dover leži 200 m visoko na kredastih hribih, ki so porastli z zeleno travo in nosijo tudi močne foite, trdnjave. V Doveru je velikanski promet; prihajajo in odhajajo vlaki, ladje in parniki, tam so ogromna skladišča, carinski uradi, a tudi elegantna kopališča, kamor prihajajo bogati Londonci v poletnih mesecih; Dover je krasna moderna luka, kakoršnih je malo na svetu.

Mednarodne čete v Skadru. Žalost je nad staroslavnim belim Skadrom! Dokler so preivali okrog njegovega zidovja črnogorski in srbski junaki svojo kri ter polnili svet z občudovanjem svojih činov — koliko so takrat govorili in pisali o njem! Zdaj pa je že davnaj utihnil grom kanonov in žvenket orožja, junaki gnijo v globokem grobu in namesto njih se šopirijo v Skadru

Vojaške patrolje po praznih savernskih ulicah.

našnja slika. To novo letalo je zgrajeno z izključnim ozirom na čim največjo hitrost; vse oblike so zaokrožene in zaostrene tako, da zračni odpor ne more ovirati hitrosti poleta. Uspeh tega letala, ki je opremljeno vrhutega še z motorjem najboljšega izdelka in najmočnejše vrste, je prekosil vse nade njegovih zgraditeljev: doseglo je hitrost 200 kilometrov na uro.

Zračni omnibus. Ruski inženir in letalec Sikorskij izkuša rešiti problem praktične uporabe letala v svrhe prometa: kakor imamo na tleh avtomobilne omnibuse, tako je on konstruiral omnibus-letalo. Dimenzije tega vozila so res da velikanske, zato pa je tudi kaj prostorno, in udeleženci vrlo vspelih poizkusnih poletov zatrjujejo, da je bila voznja v njem povsem udobna in varna.

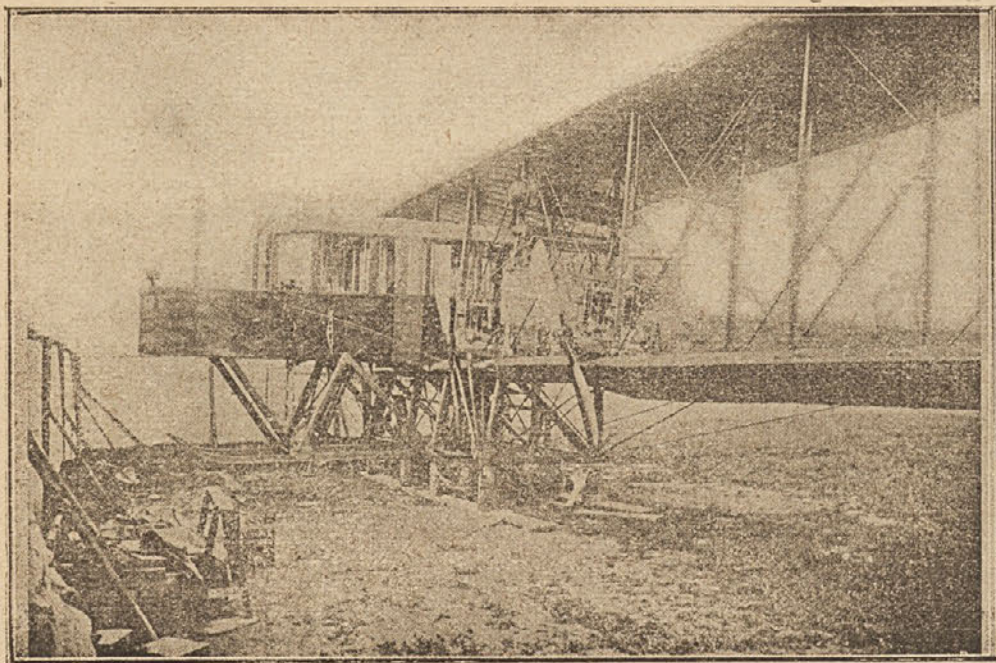
Letalo v vojni. Že zadnjič smo objavili sliko letala, opremljenega s krogletom; najnovejši izum na tem polju pa je angleški kroglet s posebno merilno pripravo, ki omogočuje uspešno streljanje na cilje, odmikajoče se z veliko in različno brzino. Ako ga montirajo na letalo, služi v obstreljevanje sovražnika na zemlji in drugih neprijateljskih letal; je pa hkrati tako lehak, da ga rabi lahko posamezen vojak na tleh prostoročno kakor navadno puško proti letalom in zrakoplovom.

Svetovna razstava v San Franciscu bo seveda prav ameriško ogromna, bogata in moderna. Nadkriliti hoče vse do-

1848 samo par koč s približno 500 prebivalci, se razprostira danes moderno bogato in krasno mesto, ki šteje že pol milijona prebivalcev. Samo Kitajcev je okoli 100.000, ki jih belokožci sovražijo. Zanimivo je, da je danes v Ameriki klasični, t. j. stari grški

Aretovana svetnika dež. sodnije Kalisch + in Beemelmann s 3 člani občinskega sveta po izpustu iz ječe v vojašnici v Savernah.

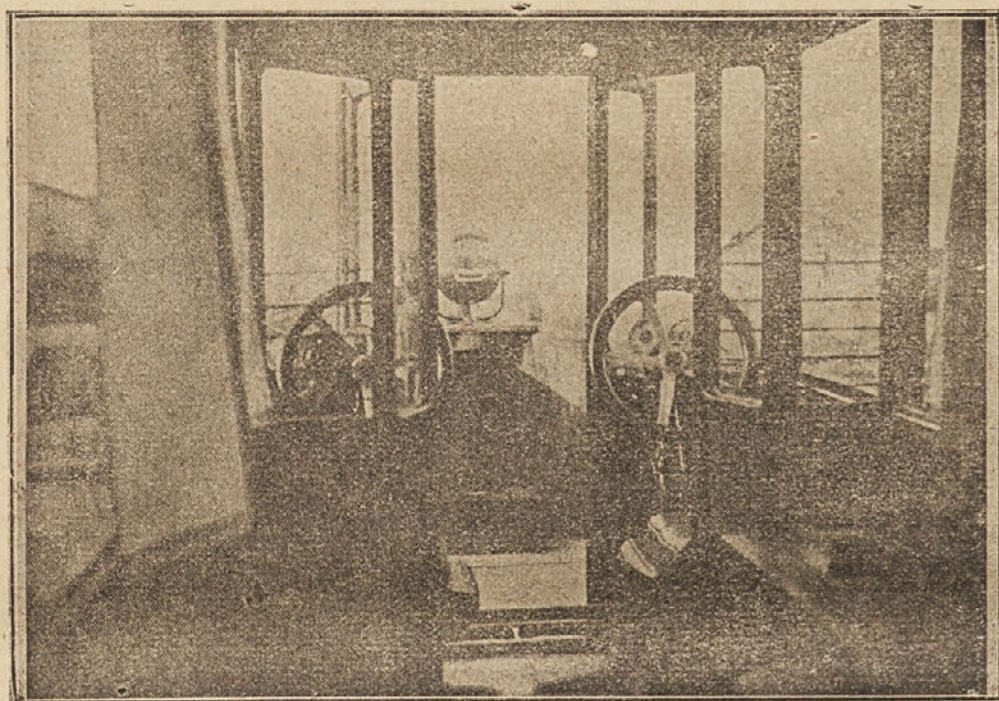

Zračni omnibus za prevažanje potnikov: Pogled na biplan od strani.

mednarodne čete in pazijo na zatirani, viteški narod Albancev, da ne pokradejo sami sebe. V avstrijskem oddelku čuva Skader tudi mnogo slovenskih fantov, ki poročajo domov, da jim je silno dolg čas! Verjamemo! Naši fantje pač niso tako navdušeni za svoje varovance kakor visoki možje na Dunaju...

Roald Amundsen, ki je našel točko južnega pola naše zemlje, je danes najslavnejši mož svoje stroke. Spisal je o svojem potovanju skozi ledeno morje in večni sneg učenjaško, a zanimivo knjigo ter je nedavno predaval tudi na Dunaju. Danes je seveda bogat mož. Njegovo ime pa ostane večno v knjigi svetovne kulture.

Mira Koroščeva, prva dramatična sopranistka kr. zemalj. kazališta v Zagrebu, je rodom iz Siska na Savi. Starši pa so ji pristni Gorenjci: oče je iz Št. Vida nad Ljubljano, mati iz Kranja. Pred 35. leti pa so se preselili v Sisek. Gdč. Mira se je učila peti na dunajskem konservatoriju. Nato je bila angažirana v Monakovem, potem v Vratislavi, pa v Pragi, zdaj je že 4. leto v Zagrebu in od prihodnje sezone dalje bo v Hamburgu. Tudi v Bayreuthu bo sodelovala pri vzornih predstavah Wagnerjevih glasbenih dram. To čast pa dosežejo le pevke izrednih, velikih in sočnih glasov. Gdč. Koroščeva, krasna junáška pojava, ima v istini prelep sopran izredne

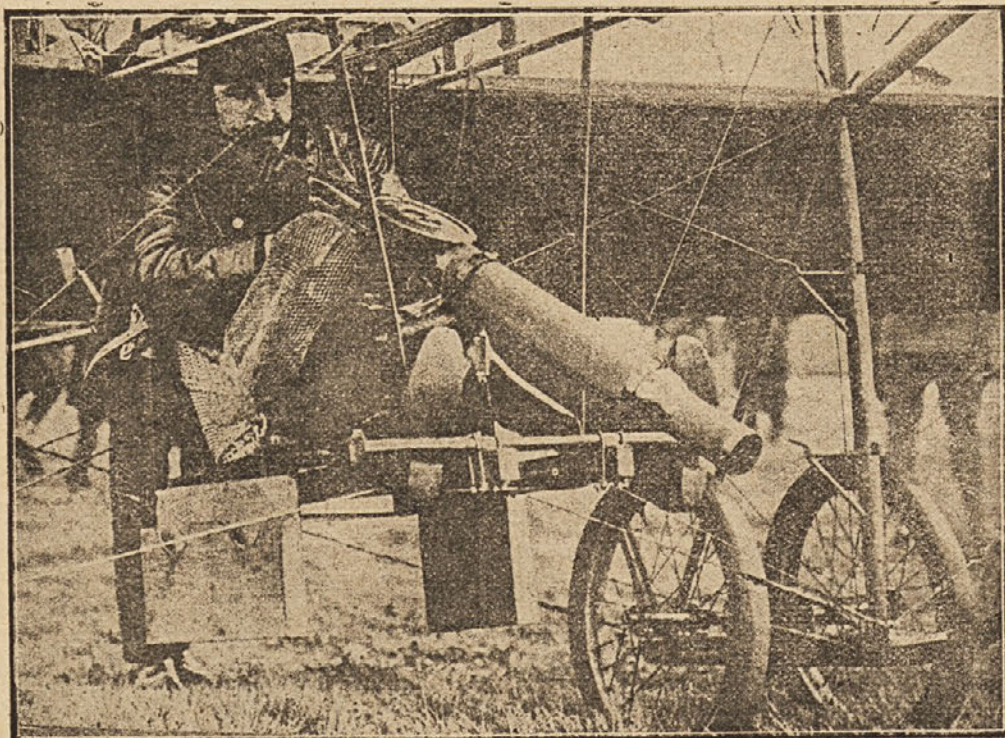

Zračni omnibus: Kabina za potnike z oddelkom za krmarja.

sile in vztrajnosti. Zato more peti najtežje dramske partije Wagnerjevih, Puccinijevih, Goldmarkovih, Verdijev i. dr. oper, ki zahtevajo zvonkega glasu in dramsko silne igre. Na našem odru gostuje ta umet-

(Tosca) in „Nikola Zrinjskega“. Vse ga hoče slišati in popularen je v vseh ljubljanskih krogih.

Irma Polakova, mladodramatična operna pevka in prva operetna subreta kralj. zemalj. kazališta v Zagrebu, je rodom Ljubljanka. Ko je bilo slovensko gledališče ustvarjeno še v stari čitalnici, je začela sodelovati v slovenski drami ter bila več let igralka. V novem gledališču pa je začela že nastopati v operetah. Bila je prva naša „Mamzell Nitouche“, „Klarica na vojaških vajah“, „Lepa Helena“, „Adela“ v „Netopirju“ i. t. d. S svojim umetniškim temperamentom, živo, ljubeznivo igro in s svojim sijajnim sopranom je mahoma postala ljubimka vseh Slovencev. Poiskala pa si je za svoj veliki talent širšega delokroga; bila je angaževana na Karlovem gledališču na Dunaju ter je zdaj že več let v Zagrebu, kjer poje v vseh operetah glavne vloge: pa tudi v mnogih operah je kot prava umetnica povsem na svojem mestu. Pela je na pr. uloge „Mimi“ (Bohème), „Madam Butterfly“ (naslovno ulogo), „Hči morja“ („Kettenglieder“; naslovno ulogo), „Pagliaci“ (Nedda), „Jelena“ (Zrinjski), „Oskar“ (Ples v maskah). „Micaela“ (Carmen) i. dr. V Zagrebu je med najsimpatičnejšimi pevkami prva, pa tudi v Osijeku, Belemgradu, Spljetu, Sarajevem, Trstu in drugod zadošča na gledališkem plakatu njeno ime, da se napolni gledališče do

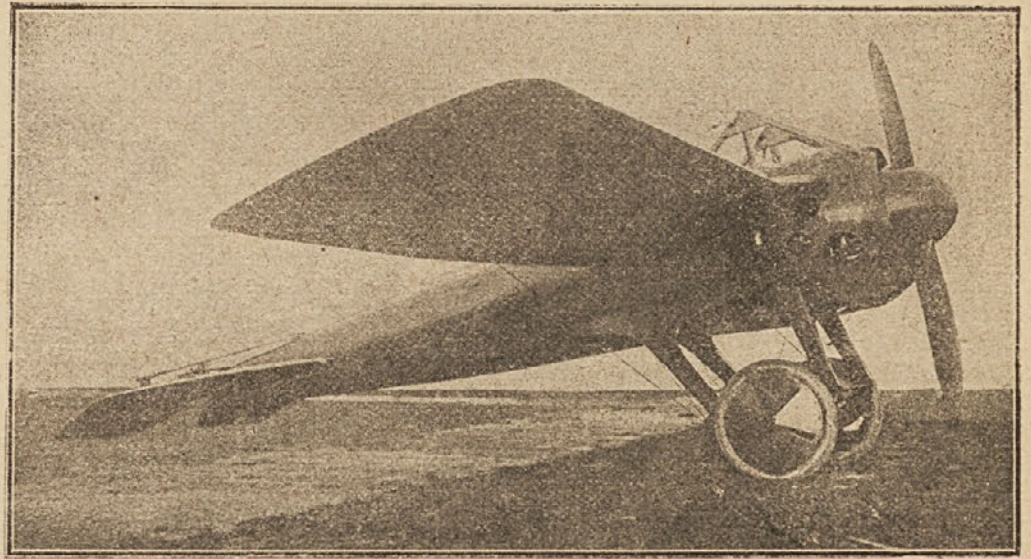

Aeroplan v službi vojne: Strojna puška v letalu. Avijatik sedi nad strelcem.

stropa. V Ljubljani jo sprejema občinstvo z odprtimi rokami. Gotovo je gospa Irma Polakova pristen gledališki talent in med slovenskimi pevkami najodličnejša umetnica.

Milena pl. Šugh Štefančeva, operna primadona v Zagrebu, je rodom Križevčanka, Hrvatica. Prvo svojo pevsko izobrazbo je uživala v Zagrebu na glasbenem zavodu ter je l. 1907. absolvirala dunajski glasbeni konservatorij. Nato je bila angaževana v Lincu, kjer je pela prve visokodramatične in lirske partije. Nato je bila angaževana v Zagrebu in Hamburgu. Pela je Wagnerjeve opere z velikim uspehom. Ker se je omožila s prvim ljubimcem hrvatske drame, g. Štefancem, je zapustila operno gledališče v Hamburgu in se preselila stalno v Zagreb, kjer sodeluje sedaj pri hrvatski operi kot gost. Njen krasni, mehki, izredno topli in obsežni glas, njena velika muzikalnost in lepa igra jo delajo prav posebno simpatično pevko. V Ljubljani je pela dvakrat „Eleonoro“ (Trubadur), a želimo jo še večkrat slišati, ker je resnična umetnica finega okusa in najsimpatičnejšega soprana.

Franjo pl. Sladović je naš stari znanec

Najhitrejša zračna vozila 200 km na uro: V Franciji je bil zgrajen jednoplošnik, ki presega v hitrosti vse aeroplane.

kot eden najpriljubljenejših spevokomikov na Slovenskem. Po rojstvu je Hrvat, a prebiva že dolgo vrsto let v naši ožji domovini in je pripravil našemu občinstvu

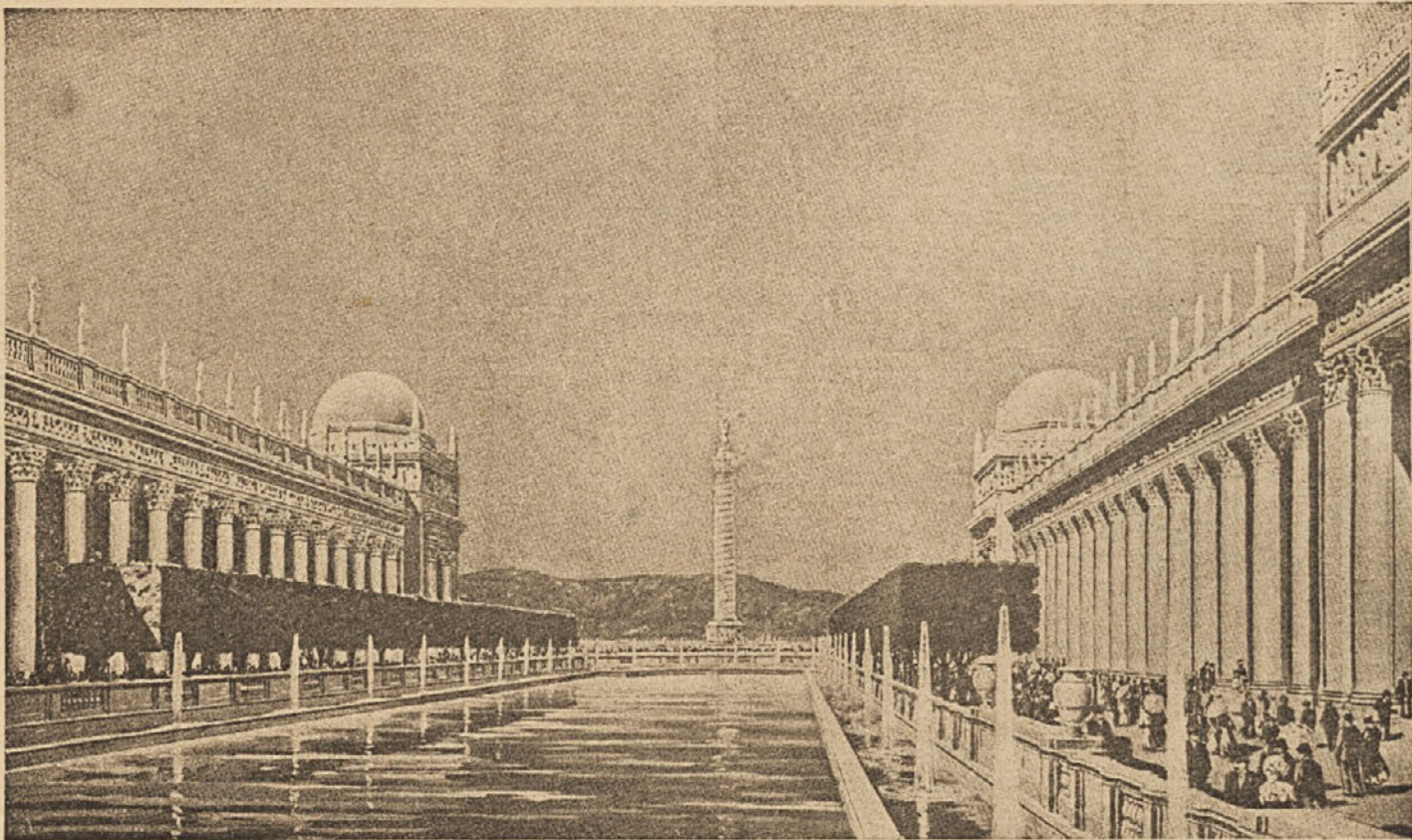
že mnogo uric neprisiljene zabave. Priporočamo ga društvom na deželi kot gosta ob veseljah in sličnih zabavnih prireditvah. Naša slika ga kaže v komičnem nastopu.

Poulični boj v Bitolju. Srbska vojska preganja premagane Turke. (Spomin na zmagoslavno vojno l. 1913.)

Jabolko — božični simbol.

Poleg oreh so jabolka glavni okrasek božičnih dreves in tudi med darovi je največ lepih jabolok. V mitologiji in narodni pravljici je jabolko simbol življenja in pomlajenja, zato pa igra tudi pod božičnim drevescem veliko ulogo. Jabolko je najtrpežnejše sadje, ki se ohrani sveže in slastno vso zimo in še do poletja. Jabolko pa je tudi jako zdrava, krepilna in celo zdravilna jed, ker ima v sebi mnogo mineralnih soli, fosforne kisline in sladkorja. Za bledične in malokrvne ljudi je velike koristi. Kdor ima utrujene živce, se z jabolki osveži. Za duševno delavne ljudi je jabolko, sirovo ali kuhano, velike dobrote, ker vpliva jako ugodno na možgane in živce. Jabolko čisti kri ter pospešuje prebavo. Kdor ima nečisto, mozoljasto polt, naj je jabolka, da si uredi krvni tok, želodčno prebavljanje in si olajša črevesno delovanje. Gorka kuhana jabolka odpravljajo hripavost in boleznj v vratu, pospešujejo tek in povzročajo mirno spanje. Kdor boleha na ledicah in jetrih, naj je več jabolok na dan. Jabolčnik je baje za tifozne bolnike najboljša pijača. Ako mora človek zaradi družbe piti nad svojo mero alkoholne pijače, odpravi vse neprijetne občutke in posledice alkohola z dobrim jabolkom. Kdor je med popivanjem jabolka, ni nikdar omamljen. Priporočajo pa jesti neolupljena jabolka, ker ima jabolčna koža v sebi koristno kislino. Treba je le jabolka skrbno obrisati. Seveda, kdor ima slaboten želodec, mora jabolka olupiti ali umiti, da se osnažijo prahu in raznih bacilov. Želeti je, da bi se naši kmetovalci živjeje brigali za svoje vrtove, čedili sadno drevje, odžagali

Svetovna razstava v SanFranciscu.

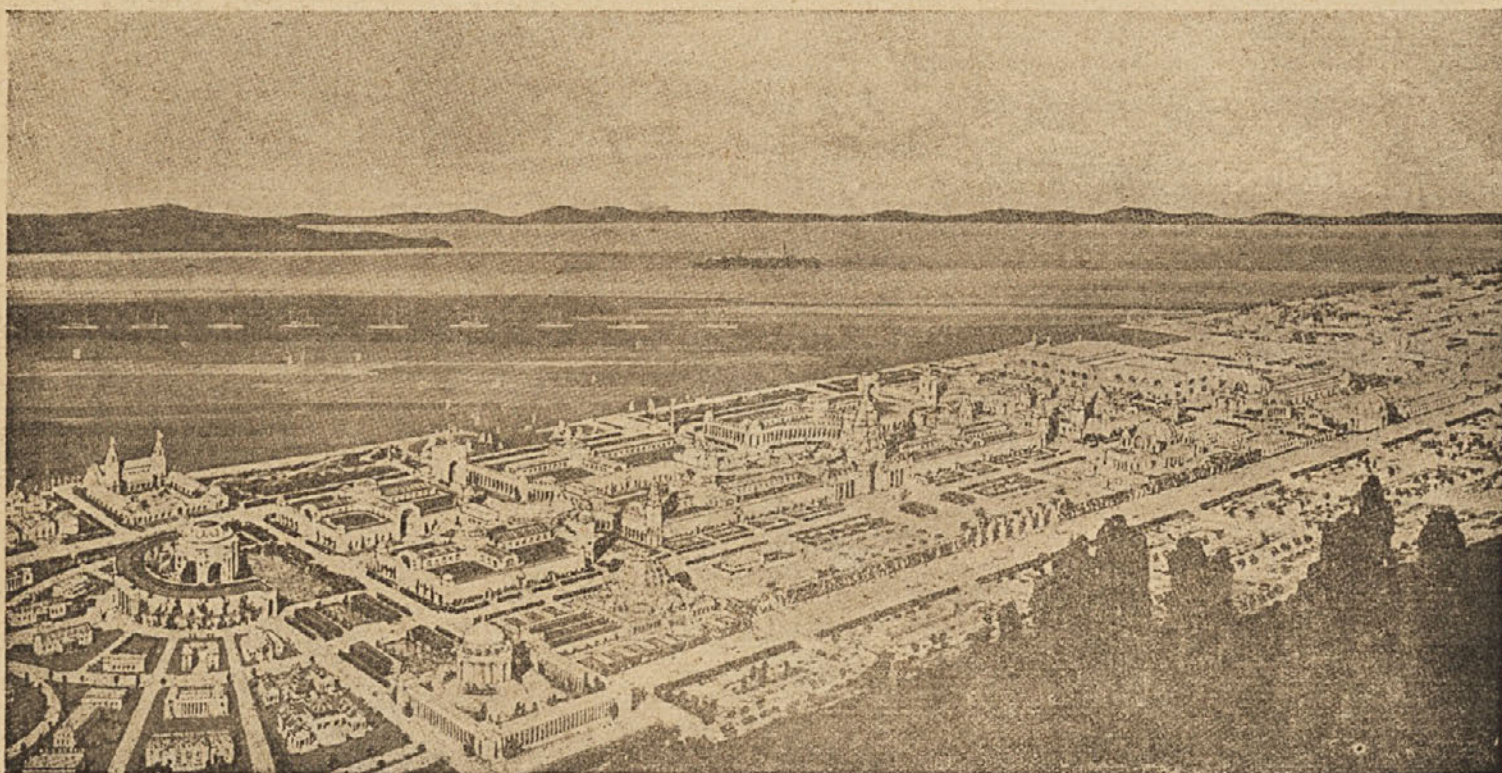
vse divje odrastke vej in debel, pozimi drevesom zalivali okoli debla gnojnice ter jih spomladi cepili. Jabolka so ne le zdravilna za različne bolezni, nego donasajo tudi mnogo lahkega in dobrega zaslužka. Žalibog se naši kmetovalci po mnogih krajih za sadno drevje niti pozimi, ko imajo časa, nič ne brigajo, in moramo zato, po mestih dobivati lepa jabolka za drag denar iz tujine. Rojaki, gojite jabolka, ki so najboljši sad božje narave!

Božično drevo.

Simbol božičnega večera je božična jelka. Nemci, ki hočejo vsako stvar proglasiti za starogermansko napravo, trdijo seveda tudi, da je božično drevesce nemška starodavna šega. V resnici pa je božično drevo že poganskega izvora ter je bilo običajno pri vseh narodih. Kakor je vžiganje kresov nastalo iz verskega poganskega obreda, s katerim so častili solnce, prav tako je božično drevo prvotno proslavljalo solnce in luč. „O kresi, ko se dan

pobesi“, so kurili kresove solncu v slovo; o Božiču, ko dan zopet narašča, so žgali solncu v pozdrav trske, baklje in kresove ter končno lepe majhne jelke. Šele po razširitvi krščanstva je dobil starodavni poganski običaj krščanski značaj, saj izhaja iz novorojenega Boga luč in gorkota vsem srcem in dušam. Ko se solnce vrača k novi lepoti in toploti, se rodi Jezušček, in jelka se ne sežiga več, nego se blišči od nešteti svečic ali žarnic. Prvotna jelka se je morala večinoma povsod umakniti smrečici, ki je manj lepa in cenejša. Po velikih mestih se začno pojavljati drevesca že koncem novembra. Po trgovskih izložbah, po cerkvah in raznih cerkvenih svečanostih je že spčetka decembra povsod polno jelk in smrek. Trgovanje z drevesci prinaša deželam mnogo denarja, a tudi mnogo škode, ker drevesa počasi rastejo, prodajo pa se hitro. Žalibog se tudi iz mladih gozdnih nasadov pokrade mnogo drevesc za božične dni. Božična drevesa imajo danes že po vsem svetu in tudi že v Ameriki. Le v Newyorku porabijo vsako zimo

okoli milijon drevesc, v vseh Zjedinjenih državah pa blizu 5 milijonov. Kei morajo biti drevesca tudi okrašena, izdelujejo turinškiške vasi ogromno obeskov za ta drevesca ter si zaslužijo dokaj denarja. Razne tovarne izdelujejo „zlate“ in „srebrne“ okraske, svečice, angele, igrače i. dr. Leta 1911. se je prodalo iz Nemčije okrasov za božična drevesca

Pogled na del svetovne razstave v San Franciscu.

za 90 milijonov mark. Največ so pokupili trgovci iz Amerike, Anglije, Francije in iz naše države. A tudi v Azijo in Avstralijo pošilja Nemčija božične igrače in okraske božičnih drevesc. Tako znajo vleči Nemci iz poetičnega Božiča mastne dobičke!

Hrvatska opera v Ljubljani: Irma Polakova mladodramatična operna pevka in prva operna subreta kr. zemalj. kazališta v Zagrebu.

MARKO STOJAN:

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

Vse pravice pridržane.

43. nadaljevanje.

Toda njegov pogled se ni ločil niti za hip od skupine jezdecev, ki se je bližala po cesti. Kopita so udarjala vedno glasneje; že je razločil prosjak Alija Kemala, ki je jahal na čelu svoje karavane, razločil je ženski, ki sta ždeli sključeni in prezebli na svojih sedlih, razločil divje obraze spremljevalcev, opirajočih puške ob kolena... glej, že so bili pri njem...

„To so oni!“ mu je šinilo po možganih. „Glej, kako nežna in ozka je ročica one ženske... rekel bi, da je roka Švabice... vse drugo je, samo turška ni!“

„Bog te čuvaj, gospodine mogočni!“ je zamrmral z revnim, prosečim glasom in pomolil kučmo proti Aliju Kemalu, ki je prijahal tik mimo njega. „Majhen mlodar ubogemu slepcu!“

„Gjaur!“ je siknil Ali Kemal zaničljivo in pljunil v nastavljeno kučmo.

Zdajci pa ga je prešinila bliskova misel; ustavil je konja, zapičil v prosjaka pogled kakor brušen nož in položil roko na samokres, ki mu je tičal za pasom.

„Kaj praviš, pasji sin? Ti da si slepec? Psica naj mi bo mati, ako ne vidiš bolje od mene — glej!“

S strelovito naglico je izdrl samokres in ga dvignil proti beraču, kakor da hoče ustreliti.

Prosjak ni mogel premagati narave; zamežiknil je in se zdrznil — kakor stori človek, ki vidi pretečo kretnjo. Takoj se je zavedel storjene napake; toda bila je nepopravljiva. Njegova desnica se je oklenila trdneje kratke puške najnovejšega Mauserjevega sestava, ki jo je držala skrito pod plaščem, in njegov pogled, ne da bi se izpremenil, je obvisel na Arnavtu še nepremičneje; to je bilo edino, kar mu je preostajalo.

Aliju Kemalu je poškratel obraz, žila na čelu se mu je napela, in v njegovih očeh se je užgala grozna iskra.

„Ali ti nisem rekel, da vidiš, pes krščanski!“ je zarohnel z besnim glasom. „Kdo si, lopov, in česa iščeš tu? Govori!“

Prosjak je molčal.

„Primate ga!“ je kriknil Ali Kemal in se obrnil k svojim ljudem.

Arnavti so poskakali s konj.

„Stojte!“ je viknil Isa, videč nagli pogled, ki sta ga menjali jetnici v tem trenutku. „Ali ne veste, na koga vam je ukazano paziti? Dva ostaneta tu!“

Ta kratka zmeda in hip, ki je pretekla, preden sta dva izmed razbojnikov skočila nazaj na svoji kljusi, je zadoščal lady Heleni, da je izpustila eno izmed svojih pisemc — predzadnje ki ga je imela.

Zadoščal pa je tudi prosjaku.

Blisk je šinil Aliju Kemalu mimo obraza, počilo je... in preden se je zavedel, da mu je krogla prizanesla, ni bilo prosjaka več pred njim: skočil je bil kvišku in zbežal z neverjetno naglico, skakaje zdaj na levo, zdaj na desno. Uhajaje tako svinčenkam, ki jih je kar deževalo za njim, je dospel do grape, obraščene z grmovjem; tam se je udril, kakor da ga je požrla zemlja. Samo puškina cev je gledala še izza velikega kamna in tik za njo kos velik komaj kakor človeška dlan... Ali Kemal je zahropel v brezumnem gnevu; do kamna je bilo dobrih sto korakov. Toda on je streljal kakor malokdo; bliskoma je dvignil puško k licu...

Posvetilo se je tudi tam; oba strela sta počila h krati.

Kri se je ulila Aliju Kemalu na prsi: krogla komite mu je bila oprasnila levo lice.

Spremljevalci, ki so streljali kakor blazni, so hoteli planiti naprej; toda gospodar je dvignil zdajci roko:

„Stojte! Za mano!“

V diru je pognal konja dalje; ostali so ubogali in udrli za njim. Samo eden je pomiril še enkrat... izprožil... videl, kako je omahnila puška dozdevnega pro-

sjaka... Pokimal je zadovoljno, obrnil konja in šinil za ostalimi.

Ali Kemal je bil prepričan, da je zadel tu ob mrežo, nastavljeno mu po zasledovalcih. Toda ni se hotel spuščati v boj, kakor rad bi bil ugonobil vohuna: že sama

Hrvatska opera v Ljubljani: Milena pl. Sugh Štefančeva operna primadona kr. zemalj. kazališta v Zagrebu.

izguba konja jim je bila zdaj nevarna — kaj še le izguba ljudi!...

V očesu lady Helene in Jerice pa se je zasvetil žarek zmagoslavja in nade.

„To je bil naš človek, dete moje!“ je šepnila Angležinja. „Imejva pogum: rešitelji so razposlali oglednike... pomoč je blizu... par ur še, in sine nama zlata svoboda!“

Mamica piše sinu v tujini za Božič.

„Bog bodi zahvaljen!“ je vzdihnila Jerica s solznimi očmi in sklenila roke kakor v molitvi.

Ali Kemal je ustavil karavano pred Uroševa krčmo; Arnavti so poskakali s konj in spravili ženske na tla.

Pokanje strelav se je čulo v mrzlem zraku razločno do Uroševa krčme. Preplašen je skočil domačin k oknu, ne dvomeč, da je gost, ki je stopil malo prej izpod njegove strehe, v smrtni nevarnosti. Videl je dobro, kako se je vrgel prosjak v grapo...

„Bože mili!“ je vzkliknila stara, ki je stala za hrbtom Urošu. „Pa ne, da bi bil zadet!...“

„Molči, ženska! Saj vidiš, da strelja. Vraga! Zadel je onega, ki je na čelu... Ne — samo ranil ga je! Zdaj jašejo dalje. Bog nebeški! K nam gredo!...“

„Arnavti!“ je tarnala sivolasa majka, sklepa je roke. „Sveta bogorodica nama pomoz — to ne pomeni dobrega!“

„Tiho!“ je zagodrnjal gazda, ki ni imel navade poslušati ženskih marenj, dasi je ljubil svojo ženo, kolikor more ljubiti staro, v trpljenju in skrbeh odrevenelo srce. „Ne vekaj — kar bo, to bo! Brez božje volje ni nesreče — a reči moram, ljudje se mi ne vidijo nič kaj priporočljivi... Križ božji!“ je dodal z razburjenim glasom in dvignil roko nad oči, kakor da se mu je zableščalo. „Kaj, če so tisti, ki jih naši iščejo?... Dve ženski sta med njimi... in še ena starka... Bogme, stara, nekaj mi pravi, da so oni! Poslušaj: porabi prvo priliko in skoči pogledat za Damjanom, ali so ga ubili, ali še živi... In če ga ne najdeš več tam, pazi in poglej zdajpazdaj malo okrog vogalov, da ga prestrežeš, ako bi nama imel kaj povedati... Evo jih! Bog in bogorodica nama stojita ob strani.“

Arnavti so skakali pred vrati s konj in klicali krčmarja s kričanjem. Uroš pa je skočil na prag in hitel s sključenim hrb-

tom pozdravit Alija Kemala, ki si je tiščal ruto na krvavo lice.

Kmalu nato je bila Uroševa krčma polna divjih obrazov. Arnavti so prižigali cigarete, srebali črno kavo ter se razgovarjali poluglasno in razburjeno. Brata

Raziskovalec južnega pola Roald Amundsen pozdravlja s svoje ladje.

Kemala sta sedela v boljšem kotu in tiščala glavi skupaj, zatopljena v tih razgovor, o važnosti katerega sta pričala njiju obraza. Jelica in lady Helena sta bili obrnili divji družbi hrbet in šepetali med seboj, ogibaje se prežečih oči stare Arnavtke in enega izmed spremljemalec Kemalovih, ki jima

je bilo poverjeno, paziti na njiju. Med tem pa je drl Uroš janjca, najlepšega v njegovi staji, ki so si ga bili izbrali divji gostje za večerjo, in si drgnil v pogostih odmorih hrbet, kamor ga je bila bušila skipetarska pest v izpodbudo k večji naglosti in postrežljivosti...

Spustila se je noč; medlo je brlela luč in obsevala lica nasičenih in spečih razbojnikov, dvojico Kemalov, ki še vedno nista bila končala svojega posvetovanja, in postavi jetnic, ki sta izjavili, da ne pojedeta spat, v svesti si, da itak ne bi mogli zatisniti očesa. Stari Uroš, ki je slutil, kdo sta in kakšna je njiju usoda, je sicer ponujal Aliju Kemal, da jima prepusti čumnato, v kateri sta spala običajno z njegovo staro, toda Arnavt, opozorjen po dogodku s prosjakom na pretečo nevarnost, ni hotel dovoliti jetnicama, da bi se odstranili iz dosega njegovih oči.

Sivolasi domačin se je stiskal pred vrati v svojem ovčjem kožuhu, pripravljen postreči gostom, ako bi še kaj želeli, in ugibaje sam pri sebi, kaj vse se mu še obeta, preden izginejo te zlovesče postave iz njegovega doma. Njegova žena pa je drsala zdaj sem zdaj tja okoli hiše, oziraje se strahoma na temno senco enega izmed Arnavtov, ki je stražil pred pragom, in prisluskavaje na vse strani, ali se ne pokaže zagonetni prosjak — komita Damjan, o katerem še zdaj ni vedela, ali je mrtev ali živ. Do grape ni mogla, da bi pogledala za njim: arnavtski stražar bi jo bil moral videti...

Noč je bila jasna in skoraj brez megle; zvezde so gledale mirno in veličanstveno na to trpečo zemljo. Prav težko se je bilo približati hiši...

Zdajci pa je zaslišala Uroševa stara za svojim hrbtom šum, kakor da je nekdo prestopil z opreznim, mačjim korakom...

Zganila se je in se ozrla... Vse je bilo mirno, kakor prej, le grm, ki je stal nedaleč ob ozkem jarku se je stresel v

Angleško pristanišče Dover.

Vojaška parada v Skadru. Častniki raznih armad, na čelu vsem angleški admiral.

dihu mrzlega vetra. Toda... ne! Čisto gotovo je stal nekdo za tistim grmom... Starka je napela oči ostreje: glej, temna postava se je izločila za hip iz temne sence golih vej ter ji pomahnila z roko!... „Damjan!“ je zaklicala žena poluglasno, skoraj šepetaje. „Damjan, ali si ti?...“

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarstvo. Prvo stremljenje vsakega gospodarja mora biti blagostanje v družini in preskrba za starost. Dolžnost vsakega družinskega očeta, najsi bo odvisen od kakršnegakoli zaslužka, mora biti, da zagotovi s svojimi prihranki sebi in svoji rodbini prihodnost. Najpripravnejši, najmodernejši in najidealnejši način varčevanja se doseže z življenjskim zavarovanjem, katero vsakemu najtopleje priporočamo. Kot posebno kulanto in kot prvo slovansko zavarovalnico na avstrij-

skem jugu priporočamo banko „Slavijo“, katera tudi dovoljuje stalno nameščenim uradnikom pod zelo ugodnimi pogoji posojila. Z vsakršnimi pojasnili radevolje in nemudoma postreže generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Ženski vestnik.

Zobozdravnica na Moravskem. V Brnu se je nastanila pred nekaj časa mlada gospodična dr. Š. Ličkova kot zobozdravnica ter ima prav dosti opravka.

Bolgarska žena. Kakor pripoveduje neki časnikar, ki je prepotoval vso Bolgarsko, vobče bolgarske žene niso lepe. Pomisliti treba pač, da je bila Bolgarska dolgih 500 let pod krutim turškim gospodstvom ter so Turki odvedli prejšnje čase vsako količkaj lepo bolgarsko dekle v svoje hareme. Bolgarska kmetica mora težko delati, vsa, tudi najtežja poljska dela mora opravljati sama.

Bolgarski kmet je soliden, delaven, toda precej neokreten in nima dosti smisla za poezijo. Njegovo razmerje do žene je trezno in suhoparno. Po vaseh je slišati malo petja. Od Turkov se je navzel Bolgar, da malo ceni ženo ter jo smatra za manj vredno bitje, ne varuje je pa — kakor Turak — najtežjega dela. Žena mu je delavka in roditeljica njegovih otrok. Stališče Bolgarke je posebno na deželi težko. Otroci so edina svetla točka v njenem življenju. Materinska ljubezen je v njej jako

DVE ČRKI

K и C

morate vedno imenovati, ako želite piti pavi ruski svetovnoznani K и C Popow-čaj. Eden poskus dokaže njegovo dobitoto

: Primerno darilo za božič :

Jabolka,

lepa namizna od 10 kg naprej po 12—40 v kg razpošiljam po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Andrej Oset, pos., Tolsti vrh pri Guštanju, Koroško.

Viljeva štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

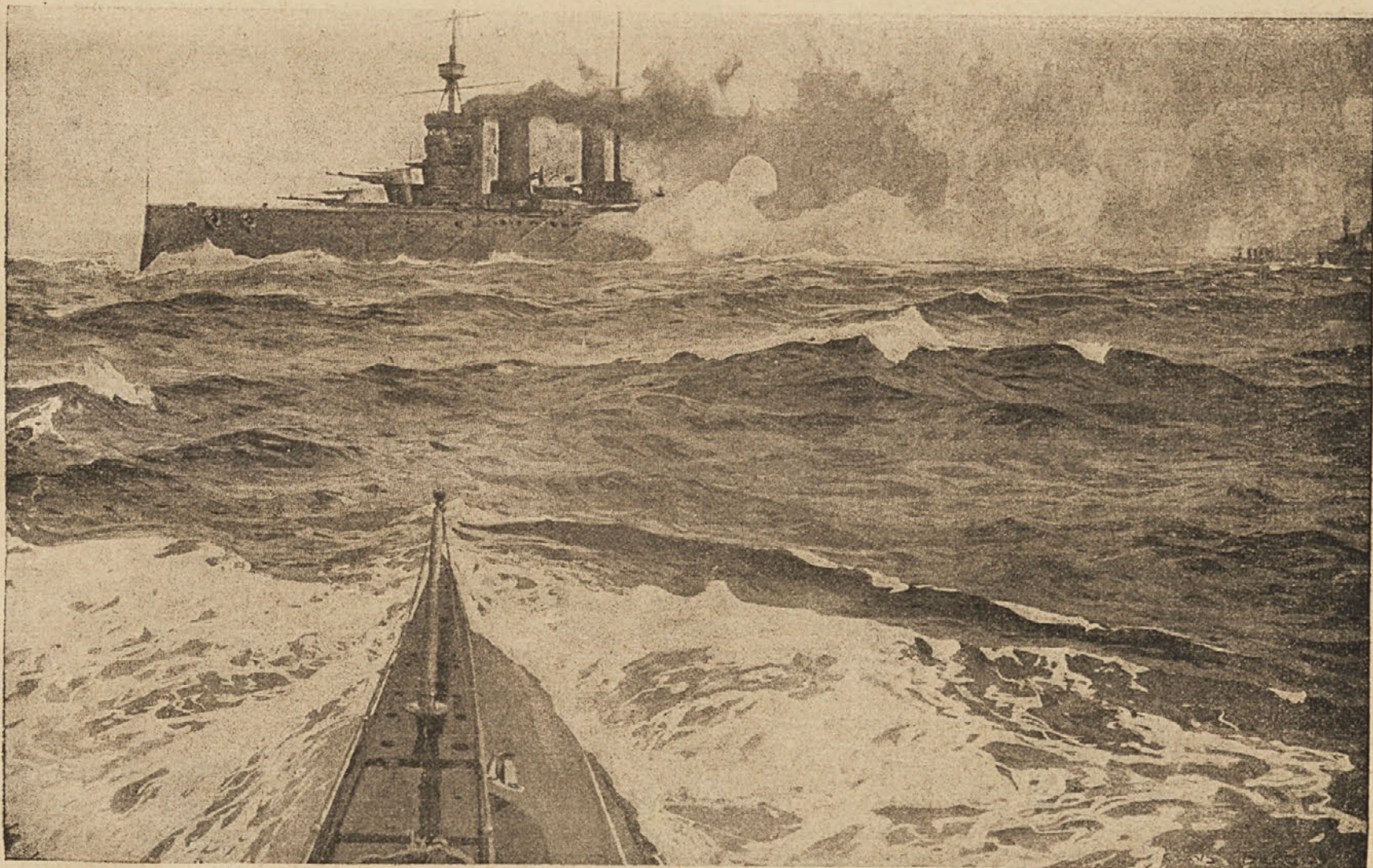
olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhost, točenje iz ušes, tamenje po vseh in neupodobnih tudi ako je že zastarano. Steklenica stane K 4,— z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu, Celovec.

Cenike, brošure, knjige itd.

in natisne elegantno in okusno ter najceneje

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

David proti Goljatu: Naskok podmorskega čolna na bojno ladjo.

razvita. Za svojega otroka je Bolgarka pripravljena vse storiti in žrtvovati ter tudi z veseljem umreti. Bolgarski značaj je v splošnem tih in mračen; tudi ženske trpe, ne da bi tožile. V sedanjih bridkih časih, za časa vojne, so se izkazale Bolgarko kot prave junakinje, ki jim nobena žrtev ni bila dovolj velika.

Natakarice na Francoskem. Iz moralnih ozirrov je francoska vlada prepovedala nastavljanje po gostilnah in kavarnah natakarice; danes že strežejo v Franciji samo moški. Ali je zato z moralno na Francoskem zdaj kaj bolje, o tem je zelo dvomiti. Če niso dali natakaricam, ki so jim vzeli

kruh, boljšega zaslužka, so z odpravo natakaric skrito nenravnost le še pomnožili in bedo teh žensk le še povečali.

Zavarovanje samic. Neka nemška zavarovalnica si je izmislila novo vrsto zavarovanja, namreč zavarovanje deklet, ki ostanejo samice. To zavarovanje je urejeno tako, da dobi ženska doživljensko rento, kakor hitro je dosegla 37. leto, ako se do tega časa ni poročila. Ako se omoži pozneje, jej **teče renta dalje.** Mogoče je tudi tako zavarovati se, da dobi dekle ali njen dedič plačane premije deloma povrnjene, ako se prej omoži ali ako umrje, preden bi mogla uživati rento. Za-

varovanje za samice je jako pametna naprava in je samo želiti, da se razširi vsepovsod, saj so stare samice največkrat mučenice.

Najnovejša modna muha bogatih postopaček so — opice. Mesto psičkov pestujejo in nosijo seboj male opice. Ta bedasta moda se je začela v Zedin. državah in se je zanesla tudi že v Evropo. Opica ima pred psom to prednost, da zna posnemati v kretanju in vedenju človeka. Take opice so oblečene seveda v najmodernejše damske toalete, plešejo po njih mizah celo tango in so baje izredno smešne. Kdor imaš preveč denarja, preveč časa in nič skrbi, se zabavaj z opicami!

Franjo pl. Sladović, slovensko-hrvatski spevakomik.

Franjo p. Sladović, slovensko-hrvatski spevakomik.

V prihodnji številki priobčimo slike rudarjev, ki so ponesrečili v britovskem rudokopu in tudi sliko fanta „Marije“ Cerar, ki je nosil 28 let žensko obleko.

Sloveča po vsem svetu

je izredno ploska amerik. 14 kar. zlata duble 36 ur idoča ankerremont. žepna ura, znamka „Speciose“ za samo K 4.90. Ta ima pravo prima švicarsko kolesje in je električni m potom pozlačena s pravim 14 kar. zlatom, ki je ni ločiti od prima zlate ure za K 100. Za pravičen tek jamstvo 5 let. 1 kos K 4.90, 2 kosa K 9.40. Enaka ženska ura elegantno izvedena K 5.90. Dalje elegantna Gloria siebrna žepna ura za K 3.60. Vsaki uri dodam brezplačno fino pozlačeno verižico. Brez rizika, ker je zamena dopustna ali se vrne denar. Razpošiljanje po povzetju

P. Buchbinder, Krakovo, pošt. predalo št. 366.

Obnovite naročnino!

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::
Prešernova ulica št. 9.
Največja zaloga zgotovljenih
oblek za gospode, dečke in
otroke.

Konfekcija za dame.

Točna postrežba. Solidne cene.

NESTLÉ-JEVA
moka za otroke

Popolna hrana za dojenčka, otroke in bolnike na želodec.
Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Poskušnje Nestléjeve moke za otroke se dobivajo popolnoma zastonj pri Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse 82.

Kontoristinjo

popolnoma veščo slovenščine v besedi in pisavi sprejme

Oldřich Vitaček

razpošiljalna trgovina z rženo kavo
Praga, Karlin, Kralovska ul.

KAJ JE PRALNA VESELICA?

To je tisti vesel dan, kadar se snaži perilo s Schichtovim milom, znamka "Jelen". Perilo postaja očitno čisto. V kratkem času, med prepevanjem in smehom, je izvršeno vse delo. V vsakem kosu Schichtovega mila je skrit palček, ki skrbi za to, da perici ni treba toliko drgati. Perilo ostane vsled tega dolgo časa kot novo in se ne raztrga tako hitro, kakor če se pere z navadnim milom, katerega pralna moč se mora nadomestiti s silnejšim obdelovanjem perila.

Književnost.

»Slovenski Ilustrovani Tednik« in naša domača strankarska politika sta nezdržljiva pojma. Založništvo se je že pred ustanovitvijo »Tednika« docela zavedalo, da more in sme biti Tednik popolnoma nadstrankarski, občekulturn in le o aktualnih zanimivostih vseh narodov, vseh strank, vseh veroizpovedanj z besedo in sliko enako poročajo slovenski list. Te dolžnosti se je zavedalo založništvo tem živeje, ker želi, da čitajo Tednik vsi Slovenci in ga tudi vsi enako podpirajo z dopisi in slikami ter z naročbo. Uredništvo se je torej opetovano obračalo do rojakov s prošnjo, naj mu pošljejo od vsepovsod zanimivih in aktualnih slik in poročil, Tednik pa jih je rad objavljati, ne da bi bil vprašan, ali mu prihajajo iz te ali one politične stranke. To prošnjo ponavljamo tudi danes! Da smo postopali že doslej pravilno, dokazuje naraščanje našega lista, ki ima naročnikov v vseh slovenskih deželah, v vseh strankah in med vsemi sloji. Vendar — ali prav zato — smo doživeli, da nas je proglasil slovenski liberalen dnevnik za — »klerikalce« in da nas zdaj slovenski dnevnik in tednik S. L. S. proglašata naenkrat za — »liberalce«! Mi pa hočemo biti le čim najboljši slovenski, kulturni, vedno zanimiv in vedno aktualen list. Tako smo objavili sliko in poročilo o nekem izjemnem dogodku v Št. Janžu v dobri veri, da je tak dogodek izreden in senzačen; italijan-

skega pisatelja, klasično vzornega stilista, smo morali omeniti, ker je ves svetovni literarni svet praznoval njegovo petstoletnico, a izrečno smo pripomnili, da njegovi spisi niso namenjeni ne mladini, ne ženstvu; o katoliškem shodu pa smo slučajno prinesli več slik nego o petdesetletnici »Ljubljanskega Sokola«, kar se nam je celo zameralo. Slike »Orlov« smo objavili prav v tekočem letniku in jih bomo še, če se nam dopošljejo; prav tako pa prinesemo radi slike »Sokolov« in »Sokolk«. Prošnjo za slike smo poslali politikom vseh strank in s tem smo hoteli tem manje »izzivati«, ker so smeli celo nemški židovski ilustrovani listi prinesiti slike vseh naših poslancev. Kar sme nemški žid, isto je »izzivanje«, ako hoče to storiti slovenski list? — Kar pa se tiče naših »liberalnih« sotrudnikov, bodi povedano, da smo povabili tudi »socialnodemokratične« ter tudi gg. župnika Fr. S. Finžgarja in Fr. Ks. Meška, ker sta nam prav tako le literata, kakor E. Kristan ali O. Župančič. Naš književni program izključuje vse prispevke, ki bi naš mogli spraviti v žlahtni objem kranjske politike ter smo veseli vsakega dobrega pisatelja, pa naj zasebno nosi kolar ali črno ali rdečo kravato! Simpatična nam je vsaka stranka, dokler je slovenska in kulturna. S tem smo povedali enkrat za vselej svoj konfiteor, sodbo pa prepuščamo mirne duše slovenski trezno misleči publiki.

MEINI
UVOZ KAVE
Podružnica: Ljubljana, Šelenburgova ul. 7.

Razpošilja se na vse strani monarhije od 5 kg naprj poštne prosto.

Danes rdeč — jutri mrtev!

se bi lahko opravičeno trdilo z ozirom na stotero sredstev, ki se jih danes v časopisih naznanja, da jutri zopet iz pozorišča izginejo.

Tu ne pomaga nobena reklama,

ko sredstvo samo ne drži, kar naznanilo obljublja. Nasprotno pa opozarjamo tukaj kratko, ponižno in brez vsake reklame na dva sredstva, ki sta se že od zadnjega stoletja sem kot popolnoma zanesljiva izkazala in sicer:

1. izborni Fellerjev zeliščni fluid z znano »Elzafluid«, kateri — kakor smo se sami pričeli — odpravi bolečine, ozdravi, osveži, okrepi mišljene in kite, vpliva vživljajoče in poveča opornost, prepreči mnogo revmatičnih in lahkih boleznih, ki se jih dobi vsled prepriha ali prehlajenja. 12 malih ali 6 dvojnih ali 2 špeciální steklenici franko 5 kron.
2. Vam hočemo povedati, da tisočero ljudi proti pomanjkanju apetita, pečenju (sodbrennen), teži v želodcu, nagonu k pluvanju, slabostim, kovcanju, napenjanju in proti vsakemu motenju prebave s posebnim uspehom rabi Fellerjeve odvajalne Rabarbarokroglice z znakom »Elza-kroglice«, 6 škatlic 4 krone franko. In vedno zopet čujemo reči:

Ničesar ne gre čez dobroto

obeh Fellerjev preparatov z znakoma Elzafluid in »Elza-kroglice«, ali pazi naj se pred posnemanji in naroči naj se ju pristno s tem, da se natančno naslovi na:

E. V. FELLER, lekarnar
v Stubici, Elza trg št. 280 (Hrvatsko).

Razveselite Vašo so-progo, Vašo hčer, Vašo nevesto z najlepšim božičnim darilom izvirnega
„Singer-jevega“
šivalnega stroja.

Dobi se samo s tem izveskom in po upravičenih naših zastopnikih Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, Kranj, Glavni trg 119, Novomesto lekarna Bergman, Kočevje, Glavni trg 79.

Št. 410. Nikelnasta anker rem. Rosk. natančno idoča K 4.10.

Samo K 4.10

Samo K 4.10

Št. 500. Enaka s sekundnim kazal. cen K 5.50.

H. Suttner
Ljubljana št. 5.
Največja, najsolidnejša razpošiljalna trgovina za ure, :: zlatnine in srebrnine. ::
Ceniki zastoj in poštnine prosti.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici. — Glavno zastopstvo tovarne ur „Zenith“. ::

Moderni topli ženski pletile K 3.90.

Po ugodnem sklepu v inozemlju smo kupili 8000 ženskih pletov, krasno kariranih in najokusnejših barv, svetlo ali temno šotskih, na željo z bogatimi franžami, prav voljnih in toplih, 165 cm dolgih, 125 cm širokih, ki jih bomo prodajali po slepi cenii samo K 3.90. Nobena dama naj ne preze te prilike. Edina prodaja po povzelju pri:

M. Swoboda
Dunaj III/2, Hiessgasse 13—280.

„Titania“ brzoparilnik za živinsko krmo

ves iz kovanega železa in jeklene pločevine, pocinjen in nepokvarljiv, sejalni stroji, obračalniki za mrvo, senene grablje in mlečni medilniki priznana prvovrstne kakovosti.

„Titania“ za strojno glajenje perila,
pralni stroji, ožemalniki za perilo, pomivalne mize so neprekosljivi.

Titania - Werke
Wels 15, Gor. Avstrija.
Prospekte, izpričevala brezplačno. Radi dovoljemo plačevanje na obroke. Išćemo zastopnike.

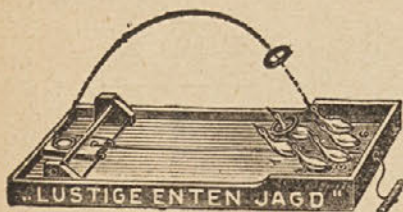
Zahtevajte povsod »Slovenski Ilustrovani Tednik«!

Kako si more človek misliti dobro kavo brez dobrega kavnega pridanca, je res čisto neumljivo, kajti šele dober kavni pridanec da kavi pravi okus, vonj in barvo. Najboljši kavni pridanec je po splošni sodbi vseh naših gospodinj Kolinska kavna primes, ki je obenem tudi edino pristno domače blago te vrste. Če hočete torej imeti res dobro kavo, kupujte Kolinsko kavno primes!

Mrtvi kapitali, krasna slavonska povest Josipa Kozarca, enega najmarkantnejših slavonskih pisateljev, je pravkar izšla. Knjigi, ki obsega 12 tiskovnih pol na lepem papirju je pridejan tudi Kozarčev životopis in njegovo književno delovanje. V »Mrtvih kapitalih« rešuje Kozarac znamenito gospodarsko-socialno vprašanje, opozarja, da je v Slavoniji mnogo plodne zemlje, a neobdelane. To je »mrtev kapital«, ki ga je treba oživiti. Kozarac vidi povsod mrtve kapitale. Vse drvi na lov za uradniškimi mesti, samo da je »gospod«, četudi občinski pisar in ima svojo »mesečno« plačo. Za dijaka, ko položi maturo, so edini idealni poklici: profesor, medicinec, jurist, duhovnik. Nikdo se noče posvetiti poljedelstvu, obrtu ali trgovini, da bi dvignil blagostanje svoje in naroda. Prevladuje med celo človeško družbo nezdravo naziranje, da je samo oni »gospod«, da je samo on »človek«, ki dobiva mesečno plačo četudi pri tem strada. In tako nastaja nadprodukcija uradništva, a drugi poklici se zanemarjajo. Povest je od kraja do konca zelo zanimiva in velike literarne vrednosti in kot božično darilo zelo primerna. Prevod je oskrbel Starogorski. Broširan izvod stane za naročnike »Slov. Ilustr. Tednika« K 1.50, lepo v platno vezan K 2.50. Naročite si to knjigo.

„Veseli lov na race“

Najnovejša vesela družabna igra! - Mehanizem!

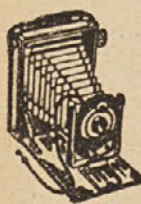
V razstavi Adrija je vzbujala nova igra, ki je bila posneta po italijanskem zabavišču, velikansko veselost. Metali so na žive plavajoče race obroče in igralec, ki se mu je posrečilo vrci raci obroč na vrat, je dobil do-

lično živo raco za dobiček. Ta nova igra, „Veseli lov na race“, je kolikor mogoče natančno posneta po pravi igri in krasno zabava poljubno mnogo oseb, mladino in odrasle, ki igrajo. Za dolge, zimske večere je naša najnovejša družabna igra „Veseli lov na race“ najlepša in najzabavnejša. Enako je igra za društva, klube, kazine, gostilne, kavarne kakor tudi za vsako rodbino izredno zabavna in zanimiva. Jako fino izveden, komplet K 5.50

Edina prodaja po povzetju pri:

M. Swoboda, Dunaj, III/2, Hiessgasse 13-280.

Fotografiški aparati

iz lesa in kovine, strokovnjaško konstruirani, ne iz lepenke, kakršne ponujajo nestrokovnjaki: Cene s ploščami, papirjem, kemikalijami in učnim navodilom, poština posebe. Ročne kamere po K 1.60 in več Aparati s stativom K 6.20 „ „ Sklopne kamere po K 9.70 „ „ in dražje do K 300.— v najboljši izvedbi, odlikovani z avstr. državno kolajno.

Priložnostna prodaja rabljenih aparatov in objektivov vseh znamk po najnižjih cenah. Ceniki prosto.

Elfr. Birnbaum, tovarna za kamere, Hirschberg 164, Češko. 126

Franko vsaka poštna postaja!

pošiljamo po povzetju

- 1 poštni zavitek pristnega čebelnega medu za K 9.—
- 1 poštni zavitek najboljšega čaj. masla „ „ 15.80
- 1 poštni zavitek dobrega masla za kuhanje „ „ 13.80
- 1 poštni zavitek pristnega kuh. masla „ „ 13.80
- 1 poštni zavitek konsumnega sira „ „ 7.—
- 1 poštni zavitek polnomastnega sira „ „ 10.—
- 1 poštni zavitek finega emendolca „ „ 11.—

naročite še danes pri

Mlekarski zvezi v Ljubljani javno skladišče. 372

75.000 ur!

Zaradi balkanske vojne sem primoran poprodati 75.000 kosov imitiranih srebrnih ur z izvrstnim ankerremont. kolesjem, ki se navija na 36 ur in teče na rubinih ter so bile namenjene za Turčijo po slepih cenah: 1 kos K 3.— 2 kosa „ 5.70 5 kosov „ 13.80 4 leta pisмено jamstvo. :: Brez rizika. :: Zamena dopustna ali denar nazaj.

Razpošilja po povzetju

Centrala za ure Simon Lustig, Neu-Sandez št. 79.

50.000 parov mošk. in žen. ševro čevljev na zadrgo, ki so zaostali zaradi prepozne dobave, sem se odločil prodati te moške in ženske čevlje na zadrgo po lastni ceni par po le K 5.50. Pri naročbi zadostuje napoved mere v centimetrih ali številke. Zamena dovoljena. Po povzetju razpošilja krščanska razpošiljalna trgovina s čevlji

FRANC HUMANN,

c. kr. trgovsko sodno protokolarirana firma Dunaj, II., Aloisgasse števil. 3/76.

Zastonj

dobi 2 1/2 metra modernega blaga za bluze ali za robce za otroke kdor naroči

5 kg pošl. zabojček žitne kave za 4 K 50 vin. ali 4 kg žitne in 1 kg fine figove kave za 4 K 70 vinarjev.

Vse pošilja tudi z 2 1/2 m blaga vred franko po povzetju

Prva Severomor. Pražarna Žitne Kave v Postřelmovu.

(Severno Moravsko)

Podpirajte podjetje v obmejujnih krajih.

Cepljeno trsje!

Vinogradnikom se naznanja, da je velika množina ameriškanskih trt na prodaj, in sicer laški rilček (Wälschriesling), žlahtnina (Gutedel) rudeči in beli, muškata žlahtnina (Muskat-Gutedel), trunta, plavi in beli burgundec, beli renfol, pošip (Mozler), silvanec, izabela, portugizec, kapčina, traminer, šmarnica, mešano in več tisoč divjakov vkoreničenih. — Vse trte so cepljene na Rip. Portalis in dobro zaraščene in popolnoma vkoreničene, za kar se jamči. Cena trta in po dogovoru. Oglasiti se je pisмено ali ustmeno pri Francu Slodnjak, trtnar, pošta: Juršinci pri Ptujju.

Odlikovana. Ustanovljena 1870

Vsakovrstne eksistujoče po kakovosti in strelu neprekosljive

lovske puške

kakor tudi samokrese, municije in lovske potrebščine ob brezkonkurenčno nizkih cenah dobavlja stara renomirana firma

Anton Sodja, tovarna za lovske puške, Borovlje na Koroškem.

Vsakovrstna popravila točno in najceneje. Na željo se pošilja na ogled. Cenovnik zastonj in poštne prosto. Obsežno jamstvo.

HAVILA

Originalne švicarske precezijske žepne ure se dobivajo v Ljubljani pri F. Čudnu

Najkrasnejše božično darilo je

šivalni stroj s pisalno mizo

IGN. VOK

špecialna trgovina šivalnih strojev in koles. LJUBLJANA, SODNA ULICA ŠT. 7.

L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

Juliji Štor, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goyserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji

24 12.50 K cena 16.50 K.

TOVARNA ČEVLEEV V TRŽIČU NA GORENJSKEM
PETER KOZINA & KO.

LJUBLJANA

PRODAJA NA DROBNO NA BREGU 20. POKOJ ST. JAKOBSKEGA MOSTA

Cene za gospode	K 14.—, 17.—, 20.—.
Cene za dame ^{36/39}	K 12.—, 15.—, 18.—.
Cene za otroke	št. 22—25, 26—28, 29—31, 32—35,
	K 5.— 6.— 7.— 8.—

Garantirana kakovost. Cenejše vrste od K 1.50 naprej.

== Obnovite naročnino takoj! ==

Pijte samo Tolstovrško slatino
ki se naroča v Tolstemvrhu p. Guštaju (Koroško.)

229

Štampilje

vseh vrst za
urade, trgovce, društva itd.

ANTON ČERNE

graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj

Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.

Ceniki franko.

Izprašani optik FR. P. ZAJEC
:: LJUBLJANA, Stari trg št. 9. ::

priporoča svoj dobro urejeni optični zavod

15 očala, ščipalca, daljnogleda, toplotmerje i. t. d.

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo švicarskih ur, zlatnine in srebrnine, gramofone od 25 K naprej tudi na mesečne obroke.

Ploščice vseh vrst in v vseh jezikih do K 2:50 naprej. Ceniki brezplačno. —

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo
šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen pouk v vezenju.

Tovarna v Lincu ustanovlj. 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštnine prosto.

Ljubljana, Mestni trg št. 8.
Klobuki se sprejemajo v popravilo.
Cene od K 2:20 naprej.
Slamniki od K 1:20 naprej.

Velika eksportna zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov itd.

Mehanič. delavnica.

Prodaja na obroke. — Ceniki franko.

Pri Batjel-u, Gorica,
Stolna ulica št. 2-4.

Ujela ga je,

Gresta k zdravniku. Zdravnik pomisli malo, potem pa praša:

„Ali ste prepričani, da sta otroka res zamenjana?“

„Da, prav gotovo, odvrneta obeh krati.“

„Potem ju zamenjajta še enkrat in naj vzame vsaka svojega.“

Iz poročila biriča. „... Oblečen je bil postopač Koruznik v raztrgano suknjo, na glavi je imel kapo in par preluknjanih škornjev. Zmerjal me je grdo ter me imenoval starega osla, pijanca in pokvečeno krevljo; da je vse to res, lahko potrdim s prisego. — Pankracij Grdogled, občinski redar.“

Take so! Prva gospa: O, če me moj mož razjezi, mu kar zagrozim, da pojdem k materi nazaj, pa imam takoj mir.

Druga gospa: O, če me pa moj mož razjezi, mu zagrozim, da pride moja mati k meni za 14 dni, pa je tak kakor jagnje.

V šali. Tonček se ni dobro naučil zgodbe o stvarjenju sveta. Pri izpraševanju je odgovoril marsikaj napak in učitelj ga zapre. Ko ga doma poprašajo, zakaj da je bil zaprt, odgovori: „Zato, ker sem pri stvarjenju sveta nekaj napak naredil!“

Tolažba. Postrešček: — Prekleta je bil težak ta kovček!

Profesor: — Zadovoljni ste lahko, da ste se spotili. Vi ne veste kako je to zdravo.

Baharija. Hčerka: — Papa, struna mi je počila na klavirju.

Bogataš: — Kaj za to? Kupim ti nov klavir.“

V zadregi. Krojač: Slišite, gospod... vse kar je prav... danes se ne dam odpraviti... danes moram dobiti na vsak način nekaj denarja. — Dolžnik: Jaz tudi... kaj pravite, kako bi to naredila?

Tako je! Kdo pa so ti trije gospodje, ki se vedno sučejo okrog tvoje sestre? Eden je bil njen ženin, eden je njen ženin, eden pa še bo.

Vseeno. Izprevodnik: Oprostite, gospod, vi imate vozni listek za osebni vlak, to je pa brzovlak. — Gospod: No, zaradi mene lahko vozi počasneje.

Pametno vprašanje. Star snubec: „Imam lepo posestvo brez dolga, dosti denarja in s svojo prvo ženo sem preživel v miru petin-trideset let... ali me hočete vzeti?“ — Mlada gospodična: „Ali nimate nobenega sina?“

Učenka: Gospod profesor, vi ste pravičen mož in ne kaznujete koga, če ničesar ne naredi.

Profesor: Če kdo ničesar ne naredi, ga gotovo ne bom kaznoval.

Učenka (vesalo lokavo): Jaz nisem naredila domače naloge.

Moda. Žena: Letos bodo ženska krila kratka. — Mož: Bodo pa računi daljši.

Večkratni kaznjenc. „Zakaj pa policijski pes ni prijel begunca?“ — „Ker se že pre-dobro poznata!“

Novi Salomon. V neki hiši stanujeta dve sestri, katerih 6-mesečni hčerki sta si za las podobni. Nekega jutra zamenja dekla oba otroka pri kohanju. Materi sta silno razburjeni in vsaka trdi, da je njen otrok pravi.

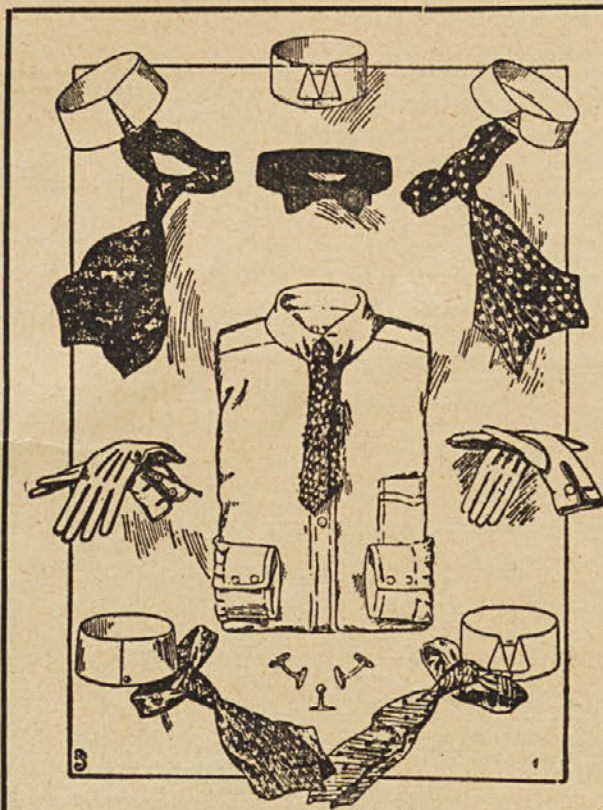
Specialna modna in športna trgovina za gospode in dečke

Franca Jožefa
cesta št. 3.

J. KETTE, Ljubljana

Franca Jožefa
cesta št. 3.

Cilindre
klobuke
čepice
kravate
naramnice
žepne robce
rokavice
palice
dežnike
galoše
čevlje za dom
gamaše
usnjate in
suknene
ovratnike
manšete
srajce

bele in barvaste spalne srajce
Trikot perilo prof. dr. Jegrovo in drugo nogavice dokolenice pletene telovnike odeje in plete za potovanje toaletne potrebščine itd.

Naročite
si za leto 1914
„Slovenski
Ilustrovani Tednik!“

in pridobivajte mu novih naročnikov!

Posebna nagrada našim naročnikom!

Vsak naročnik dobi letos brezplačno in poštne prosto ilustrovan koledar za leto 1914.

Za vsak pol leta plačane naročnine pa ima vsak naročnik pravico do ene slike Prešerna, Jurčiča, Gregorčiča ali Aškerc, če plača za sliko po 40 vin. za ovoj in poštino.

Kot nagrado dobe naši naročniki naslednje knjige po znižanih cenah:

Dr. V. Deželich: „V burji in viharju“, ilustrovan zgodovinski roman. Prevel Starogorski. Broširan izvod 3:30 K, vezan 4:80 K.

Dr. V. Deželich: „V službi kalifa“, zgodovinski roman. Prevel Starogorski. Broširan izvod 2 K, vezan 3:20 K.

Marko Stojan: „Za svobodo in ljubezen“, roman z Balkana, I. knjiga. Broširan izvod 1:70 K, vezan 2:10 K. (Druga knjiga izide o novem letu ter bo s tem roman končan.)

Starogorski: „Junaki svo-bode“, povesti in črtice iz balkanske vojne. Broširan izvod 1:50 K, vezan 2:80 K.

Josip Kozarac: „Mrtvi kapitali“, krasna slavonska povest. Prevel Starogorski. Broširan izvod 1:50 K, vezan 2:50 K.

Heß-Mencinger: „Nauk o serviranju“. Vsakomur, posebno pa gostilničarjem in boljšim gospodinjam potrebna knjiga. Cena vezani knjigi 4:30 K s poštino vred. (Cena po knjigarnah brez poštine 5 K.)

Milan Plut: „Po macedonskem bojišču“. G. M. Plut, ki je kot vojni poročevalec bil za časa balkanske vojne v Macedoniji, je zanimivo in pretresljivo kot očevidec opisal dogodke, kraje in razmere te vojne. Cena broširani knjigi po knjigarnah 2 K, za naše naročnike pa 1:20 K s poštino vred. **Kdor pa plača naročnino za „Slov. Ilustrovani Tednik“ za celo leto 1914 10 K v naprej, dobi kot posebno nagrado to knjigo zastonj in poštne prosto.**

Ali hočete ostati zdravi?

Potem se morate varovati pijač, ki razburjajo živce. Predvsem bobove kave! Idealno nadomestilo za bobovo kavo, ki je glede prijetnega okusa enaka bobovi kavi, pa nima njenih zdravju škodljivih substanc, je „Roggkaffol“. Roggkaffol je poceni, zdravju koristen in izredno prijeten. — Zavoj 5 kg težak franco proti povzetju K 4:30. — Namesto ničvrednih brezplačnih priklad res praktično presenečenje za vsako gospodinjico! „Roggkaffol“ Lebensmittelwerke, Trautenau, Abt. 11. Iščemo povsod dobro uvedene zastopnike!

Telegram z Dunaja!
Za par K 8.

50.000 parov komisnih čevljev,

ki so ostali zaradi prekasne dobavitve, sem se odločil čevlje, ki so pripravni za najhujše napore, razpošiljati par po

lastni ceni K 8.—.

Čevlji so iz najboljšega sirovega usnja, z močno zbitimi podplati, pete z železom podkovane in usnjenim jermenom. Ti čevlji so najtrdnjši in zaradi tega še posebno priporočljivi za planinske dežele. Pri naročilu zadošča napoved mere v centimetrih ali številka. Zamena dovoljena. Razpošilja po povzetju kršćanska izvozna trgovina čevljev 369

FRANC HUMANN c. kr. trg.-sod. vpisana firma Dunaj, II., Aloisgasse št. 3/76. Za prepodajalce tncat 90 kron.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenškega ul. 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli.
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. bolnice.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul.št. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.
Za gotovost se jamči.
Zadostuje samo ena steklenica. 1
Spričevala na razpolago.

Lepa in koristna božična darila!
Velika izbira moderne **kožuhovine!**
I^a perilo za gospode, dame in otroke.
Klobuki.
Čepice.
Pletene obleke za dečke.
Najmodernejše **bluze,** jutranje obleke. Športne jopice in čepice za dame in otroke.
Otročje obleke.
Vse potrebščine za šivilje itd.
Priznana najnižje cene.
Priporoča se modna trgovina **Peter Šterk** Ljubljana, Stari trg 18

Čuvajte se peg!
Vaše obličje
bo krasno, čisto in fino kakor alabaster. Pike, pege, izpuščaje, rdečico obličja in nosu, sive in rumene lise in vsak neprijeten nedostatek odstrani zamamčeno v 6 dneh „Vladica balsamin“. Steklenica K 2:50. Rationell bals. milo K 1:20. Učinek je opaziti že po enkratni rabi.
Neprijetne dlačice
z obličja in rok odstrani trajno in brez boleti v 3 minutah edini zamamčeno neškodljivi „Sattymo“. Steklenica K 2:50
Bujno polnost-krasno oprsje
doseže vsaka slabotna dama v treh tednih. Učinek zamamčen. Neštevilni zahvalni in priznalni dopisi zdravnikov in dam so na razpolago. Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino krepčilno in osvežujoče sredstvo. Cena 1 steklenice univerzalnega sredstva Et-Admille z navodilom 5 K. K temu posebni kremni izvleček „Vladico“. K 2.—.
Nikako izpadanje las, nikake luskinel
Poarine lasna mast
oživlja in krepi lasne korenine tako, da se lasje in brki krepijo in dobivajo krasno rast. Uspeh zamamčen. Lonček 4 K, manjši 2 K. Prodaja in razpošilja edino ord. kosmetični laboratorij
W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.
Tisoč in tisoč priznanj in zahval.
(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba in draga sredstva.) Za uspeh naših izdelkov se jamči.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivlega dobrega puljenega 2 K; boljšega 2:40 K; prima polbelega 2:80 K; belega 4 K; belega puha-stega 5:10 K; vefinega sneznobelega, puljenega 6:40 K, 8 K; puha sivlega 6 K, 7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K.
Najboljši češk nakupni vir. Naročila od 5 kg naprej franko.
Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm široki, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napoli puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3:50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm široka 13, 14:70, 17:80, 21 K, zglavnica 90 cm dolga, 70 cm široka 4:50, 5:20 in 5:70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12:80 in 14:80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja, za neugajajoče se vrue denar.
S. BENISCH, Dešenice 180, Češko.
Natančnej cenik gratis in franko. 251

Tehnikum Mittweida.
Ravnatelj: Prof. A. Holtz. Kraljevina Saška.
Višji tehniški zavod za električno- in strojnотehniko. Posebni oddelki za inženere, tehnike in delovodje. Električni in strojni laboratoriji.
Učna tovarna - delavnica. Najstarejši in najbolj obiskovani zavod. Program itd. brezplačno pošlje tajništvo. 134